

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évi ára 24 korona.
Fizetés 2 korona.

VIDÉKEN:

Évi ára 28 korona.
Fizetés 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Ötvenéves péld. sor egyeztet. 20 f.
másnap következőnél 10 f. l.

Értékes péld. sor 40 f. l.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, január 5.

Mai számunk főbb közleményei:

Gyáralapítás nehézségekkel.
A király Khuenhez.
Elnökválasztás a betegsegélyező pénztárban.
Millió tüzkár a Batthyány palotában.
Titokzatos revolvermerénylet.
Miért nem volt Náray a királynál?
Halottak jelölése a Kisfaludy-társaságban.
Bihariak tisztelgése Beöthy Lászlónál.
Jelentkezett a férj.
A letartóztatott dévai nagykereskedő.
Tarkaságok.

A dévai nagy csőd.

Arad, január 4.

Az elmékedésnek meglehetősen könnyű dolga van az olyan vagyoni romlások fölött, amelyeknél a tönkretutásnak megszokott okai: a kártya, a pezsgő, a nő játszik a fő szerepet. Az erkölcsi igazság ilyenkor az, hogy a hős a hitelezők és egyéb kárvalottak pénzéből szerezte meg magának azokat az élvezeteket, amelyekre a maga vagyonából és tisztas keresetéből nem telt volna. A bukás ilyenkor megérdemelt volt és az áldozatot könnyű az okulni vágyó emberek elé elrettentő példaként odaállítani.

A letartóztatott és csődbe jutott dévai nagykereskedő, Steiner Ferenc esete egészen másféle. Akármint nézzük a dolgot, itt egy hajnaltól éjszakáig robotoló, gondoktól és a pénzszerezés örökös küzdelmeitől gyötört emberről van szó, aki a maga személyére és költséges passzióira alig költhetett többet, mint egy közepes sorbeli magántisztvis-

selő. Se nagyuri allűrök, se drága szenvedélyek, — annak az egy, irtózatoss szenvedélynek kivételével, a mely a vállalkozásokba merült, üzleti ember folyton kergeti, a nélkül, hogy a végső célra, a megállásra gondolna. A mikor az ilyen emberek dolgai sikerülnek, a tervek határa itt se az a gondolat: „no, ennyit meg ennyit összekaparok, annak a kama- taiból gond és munka nélkül megél- jem, azután leteszem a lantot.” Az egyik vállalkozásból születik a má- sik, a másikkól újabb három, — a haladványok arányában növekedve.

A dévai nagykereskedőnek azon- ban nem sikerült. Próbálkozott — vagy használjuk a megszokott kifeje- zést: spekulált — telekkel, fűszer- rel, pálinkával, részvényekkel, erdővel és minden egyébbel; a vége az, hogy a hitelezői egy millió koronát veszítenek, s neki nincs semmije. Vagy ha van — az ily bukásoknál mindig kézen fekvő a vagyon elrejtésének gyanuja, — az nem éri meg a sok nyugót és a bebörtönöztetést. Hát nem jobb, ha az ember semmit se tesz?

A két véglet között megint a kö- zép jelent az igazságot. Nemcsak a könnyelműség jelent bünt, hanem az erőn felül való akarás, a vagyonszer- zésnek az a kísérlete, amely már más emberek vagyonának kockázatával jár. Megeshetik, hogy ennek jó vége lesz, amelynél a siker mindenesetre mindent igazol, de ez tartozik a sze- rencsés kivételek közé. A természetes

konzekvencia az, hogy a nagyon ma- gasra kapkodó ember a legelső kőbe megbotlik s azt is elveszti, amit mér- sékelt üzletvágygyal, vagy a maga bőrébe férőssel megmenthetett volna.

Ezt a bukást azzal szépitik, hogy a Dévai Hitelbank romlása volt az oka. Szakember előtt azonban kétségtelen lesz, hogy akinek egy millió korona pénzhitel áll a rendelkezésére, azt 60-70000 korona értékű részvény el- értéktelenedése nem üt le a lábáról. Hanem ami most bekövetkezett, az sorra került volna később, mihielyt a tulságos vállalkozás megbosszuló ereje megnyilatkozott volna.

A semmiből lettek már vagyonok, de a semminek, vagy a nagyon ke- vésnek nem szabad a nagy vagyon szerepét játszani. Az üzleti zseniali- tásnak, amelyet az ily ember ener- giájában, látszólagos sikereiben meg- csodálnak, kis értéke megnyilatkozik, mihielyt a fölborulás a valóság teljes képét mutatja. Steiner Ferencnél most mindenesetre zseniálisabbnak bizonyul az a kis kereskedő, aki csak akkor megy újabb üzletbe, mikor annak kellő alapját megszerezte, s nem tűz ki akkora életprogramot magának, amelyhez egy emberöltő, a fej- lődés természetes menete szerint nem elegendő.

Ami pedig a dolog súlyosabb ol- dalát illeti, a dévai nagykereskedő bukása az egzisztenciák egész sorát rántja előreláthatóan magával, akik vagy adósai voltak, vagy pedig „szi- vességi váltókat” irtak neki alá. Stei-

A Hubert-leányok.

Írta: Falk Richard.

Hubert örök életében pipogya ember volt. A felesége nem látott benne többet, mint egy hozzá házasági esküvel kötött hallgatag fér- fiut, aki havonta elsőjén hiánytalanul szolgál- tatta életépárja kezéhez a keresményét és néma megnyugvással vágta zsebre a szivarpénz oi- men neki hagyott néhány ezüst forintot. Még addig volt valami köze a gyermekekhez, amíg a kis ferencvárosi ház, holmi baráti jóállások folytán, dobra nem került, de attól a peretől kezdve, hogy árverés után a kényelmes lakást egy bérkaszánya udvari szobáival kellett fel- oszerlniök, oda volt Hubert kis tekintélye és a gyermekek teljesen az asszony fennhatósága alá kerültek. Hubertné szemében állandóan ott honolt a szemrehányás tekintete, amit az aka- rat és erély nélküli férfi félelemmel került el. S hagyta, hogy a régi gyerek anyjukhoz ha- sonlóan éreztesse vele a semmibe vételt. A két leány még némi kis szeretetteljes tiszteletet tanusított iránta, de a két fiu játszó társnak te- kintette, aki csak arra való, hogy kuszái gyá- korlatokat végezzenek rajta.

Az asszony pedig, akinek minden idejét tulzott bigott ájtatoskodása vette igénybe, ab- ban a hitben élt, hogy ő neveli a gyerekeket, és az ő nevelését kivéve, másokéban nem nevelkedtek.

fel. Restelte bevallani, hogy a két fiuval sehogy sem bír, de semmint az apa segítségét vagy be- ható eszközét, inkább meghagyta őket rakoncát- lankodásukban és ez egész életükre kihatott. A leányokkal még boldogult valahogy, ámbátor az- al, hogy Esztert, a kisebbiket, mindig előny- ben részesítette a nagyobbik felett, olyan tröm- esőppet vegyített Márta lelkébe, amelynek nyo- mait sem az anya, sem a testvér szeretete, so- hasem törölhette el.

Hubert szőgyelte magát a saját gyerme- kei előtt s amikor nyugdíjazták, szívesen fo- gadta el a főváros szomszédságában lévő gyár felügyelői állását, annál is inkább, mert a harminc forintos nyugdíjból amugy sem tud- tak volna megélni. Hubert azután már csak vendégként fordult meg a saját házában. Nem érezte magát jól a maga otthonában és miután nehezére esett késő esténként haza járni a messze fekvő gyárból, odakint kapott lakást. A feleségének tettettett busongással mesélte el, hogy nem lakhatik otthon; az asszony könnyen belenyugodott, csak azt kö- tötötte ki, hogy minden elsőjén pontosan meg- kaphassa a háztartáshoz szükséges pénzt. Azonutal Hubert vasárnaponként haza látoga- tott, de ha tehetett, csak két hetenként erőlt- tette magára az apa szerepét. Ő sohasem vál- tozott; a régi, gyermekeire félve tekintő lágy ember maradt, s még is a saját vérei mind jobban elidegenedtek tőle. Látogatói akkor ugy- bántak vele, mint egy alkalmatlan vendéggel.

Hubert végig hallgatta a felesége szemrehá- nyásait, mert az asszony mindig tartogatott valamit a számára, aztán nagyot sóhajtván el- ment. Érezte, hogy nem jól van ez így. Hogy egy apa sohasse lásson be a gyermekei szí- vébe, ne ismerje indolataikat, jövődó terveit De hát ezen nem lehetett változtatni és Hubert buta megnyugvással folytatta robotját a gyárban, hogy a munka elfeledtesse vele bol- dogtalanságát. Ezenközben pedig a gyerekek nőttek, de nem nevelődtek. A két fiu rakon- ciatlan, nyugtalan vérű volt s hogy nagynehe- zen iskolát végeztek, eltűntek a szülei ház- ból. Péter Afrikába ment szerencsét próbálni, Sándor pedig Németországban kapott alkal- mazást. Attól kezdve, hogy elhagyták any- jukat, ritkán hallattak magukról valamit. Hu- bertné szintén örült, hogy megszabadult a két legényfiától, legalább nem lesz kikkel mér- gelődai. Hubert pedig ebbe is belenyugodott és a mikor egy kis idő elérkezé nyedett, hogy az ő vérei olyan messze mentek tőle, azzal vi- gasztalta magát, hogy hiszen tulajdonképen nem is ismerte a fiait. Nem tudja, vajon tényleg kár-e érték, meg aztán talán jól is tették, talán jobban boldogulnak. Végül pe- dig vigasztalást talált abban a gondolatban, hogy az emberben is van valami a tigrisnek abból a vonásából, hogy világra hozza gyer- mekét, aztán elmeneszti más vidékre, ahol könnyebben akad táplálékra, meg aztán nem veszi el a szákmányt a szülője elől.

ner Ferene sorsa elvégeztetett; az illetékes gazdasági köröknek most arra kell törekedniük, hogy ezek sorsát kezükbe véve, egy vármegye kiskereskedőit a rohamos és hibájukon kívül történendő elpusztulástól megóvják és a kiszámíthatatlan károkat, amelyek ezzel járnának, erős kézzel és okos eszközökkel elhárítsák.

A király Khuenhez.

(A felség részvét távirata.)

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, január 4.

A miniszterelnök jobb szemén tegnap végrehajtott szerepcsés műtét meleg szimpátiával fordította mindenképp figyelmét a kormányelnök személye felé. Az orvosi beavatkozás teljes sikerültén általános az öröm a miniszterelnök személye iránt országsszerte nyilvánuló rokonszemségén semmiféle [párttekinet, semmi politikai ellentét nem ejt csorbát. Az egész sajtó melegen üdvözlöi a műtét sikerét, örömmel értesült róla a király a az országból mindenünne számlálhatatlan mennyiségben érkezik Héderváry grófhöz az üdvözlés.

A miniszterelnök ma, egy nappal az operáció után, teljesen jól érzi magát. Reggel könnyen föl tudott kelni az ágyból a a nappalt bekötött szemmel karosszékekben ülve tölti. A seb gyógyulása már igen intenzíven megkezdődött a aligha kell tíz-tizenkét napnál több, hogy teljesen behegedjen a ezzel a miniszterelnök jobb szeme újra tökéletesen ép legyen. Állapotáról ma reggel a következő orvosi jelentést adták ki:

A miniszterelnök az éjjelt elég nyugodtan töltötte. Reggeli kótésváltáskor a seb záródott. A szem fájdalomtalan és izgalommentes. A kövérzés teljesen jó. A hőmérséklet normális. Aláírva: Grósz Emil, Lumnitzer József dr.

Politikai körökben igen nagy hatást tett az a sürgöny, amelyet őfelsége a király a lábadozó miniszterelnökhöz intézett. Emberileg szép vonás az, hogy a korona viselője olyan közvetlenséggel fejezi ki örömét, hogy Héderváry grófnak egésze helyreállt, de a király sürgönye egyuttal arról is tanuskodik, hogy a jelenlegi magyar miniszterelnök milyen kegyelt embere a koronának, kinek szolgálatában a közpályán egy hosszú életet töltött el. A kormányelnök környezetéből azt jelentik, hogy a miniszterelnöket, akinek a király sürgönyét haladéktalanul felolvasták, a király részvétele felette meghatotta és megörvendeztette.

Ő felsége tegnap, amikor tudomására jutott, hogy a miniszterelnöket megoperálták, telefonon kétszer érdeklődött a miniszterelnök állapota iránt és Skerletz Iván bárót, a kabinetirodához beosztott miniszteri tanácsost megbizta, hogy minden nap kétszer érdeklődjék a felség nevében a miniszterelnök hogylétéről. Ma délután ő felsége külön táviratot intézett a miniszterelnökhöz. E távirat szövege a következő:

Nagyméltóságu Khuen Héderváry Károly gróf urnak, Budapest. Benső örömmel értesülvén a műtét szerencsés lefolyásáról és a gyógyulás öröndetes előrehaladásáról, ezennel őszinte szerencsekívánatomat fejezem ki ama hő óhaj kíséretében, hogy egészségi állapota mielőbb teljesen helyreálljon. Ferenc József.

A király személye körüli minisztériumból Vértessy Géza államtitkár érdeklődött telefonon a az egész minisztérium nevében legbensőbb szerencsekívánatainak adott kifejezést. Ugyan- osak telefonon kérdezősködött Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök a melegen szerencsét kívánt az operációhoz és a gyógyuláshoz. Személyesen lártak fönn a miniszterelnökségen Hazai Samu honvédelmi miniszter, Günther Antal, a királyi Kuria elnöke, Schreiber Viktor tábornokszernagy, hadtestparancsnok, Balázs György altábornagy, Szápáry József gróf, József királyi herceg főudvarmestere, Wickenburg István gróf fiumei kormányzó, számon a budapesti konzuli kar tagjai közül, több főrend, igen sok országgyűlési képviselő és főispán. Táviratban gratulált Pálffy Miklós herceg magyarországi udvarnagy, Goluhovszky Agenor volt külügyminiszter, Szógyény-Márich László gróf berlini osztrák és magyar nagykövet, Náray Lajos, a képviselőház elnöke, Teleki József gróf a még számosan. A

belügyminisztériumban kitett iven is rendkívül sokan gratuláltak.

A megoperált miniszterelnök állapota iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul a külföldön is és egyre-másra érkeznek a miniszterelnökséghez a kérdezősködő táviratok.

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse írja: A magyar miniszterelnök szűrkehályogját ma szerencsés sikerrel megoperálták. A Budapestről jövő jó hírt Bécsben is őszinte rokonszenvvel fogadták. Khuen gróf súlyos hónapokat élt át. Egy munkás férfiú kötelességtudása és belefő energiájával. Aki ilyen erőfeszítések közben eleget tett feladatának, teljesen megérdemli azt a tiszteletet, amely a férfiúi tetterőt és szívósságot megilleti... mert a tisztelettel teljes rokonszenv, amelylyel a szenvedő Khuen gróf iránt Ausztriában viseltetnek, nem utolsó sorban, abból a meggyőződésből származik, hogy a magyar miniszterelnök férfiasan bátor magatartása a legnemesebb motívumból fakad, amely egy államférfiut vezérelhet. Khuen gróf, amikor a nagybirtokos gondtól mentes életét elhagyta, hogy súlyos időben a kormány élére álljon, egy politikai eszme szolgálatába szegődött és helyét nem akarja előbb otthagyni, amíg személyével ennek az eszmének használhat. Khuen Héderváry gróf a 67-es dualizmus gondolatát, a mely a magyar parlamenti válságok zavaraiiban elhomályosult, régi tisztaságában akarja helyreállítani. Khuen gróf rövid időn belül való meggyógyulásának híre ezért a rokonszenv érzésén kívül politikai jelentőséggel is bír. Ausztriában ezért örömmel hallják, hogy Khuen rövid időn belül ismét visszanyeri testi rugékonyságát, hogy a kritikai gyarlóságtól megszabadulva egyéniségének teljes erejével a politikai ügyeknek fogja magát szentelhetni és ismét szilárd kézzel lát hozzá a parlament vezetéséhez.

Budapestről jelentik: Ma délután megjelent a miniszterelnökségi palotában a budapesti német főkonzul, a birodalmi kancellárnak Bettmann-Holwegnek megbízásából és a kancellár nevében a legmelegebb szerencsekívánatait fejezte ki az operáció sikeres lefolyása felett, a mely öröndetes eseményről a kancellár a legőszintébb örömmel értesült.

— Ugy-e, hogy nincs mit sajnálni rajtuk? — mondogatta az asszony az urának, a mikor a fiuk szóba kerültek. — Lásd, jól folyik a dolguk, de jutott-e egyiknek is az eszébe, hogy néha-néha egy kis pénzt küldjön haza? Pedig jól tudják, hogy nyomnak a régi adósságok és ránk férne egy kis segítség. Így neveljen az ember gyermeket...

Hubert mentgetni próbálta a fiait, Márta, az idősebb is a pártjukra kelt. Az asszony, az ő ellentmondást nemtűró hangján, erre mindkettőjüket leszidta és kedvencét, Esztert dicsérgette, aki mint mindig, úgy most is az anyjának adott igazat.

Huberték valóban nyomott viszonyok között éldegéltek a az asszonynak minden reménye a két leányban volt. Megértette velük, hogy az ő kötelességük lesz a család helyzetén javítani. De mindig csak tisztességes uton, tette hozzá Hubertné, aki egész életén keresztül a leányai tisztességének őráltja volt. Ahol csak megfordult, előhozakodott a leányaival, akik szépek voltak és tüdék, esinosak. Azonfelül pedig — hangaulyozta anyjuk a szomszédok előtt is — tisztességesek.

A leányok addig hallgatták anyjuk magyarázatait a segélyezésről, addig érezték a sors nyomasztó lehetét, míg egy napon elhatározták, hogy valami uton módon hozzákezdnek a kenyérkeresethez. De csak tisztességes uton, mondták a leányok egyértelműleg, akik anyjuknak ezzel a jelszavával örökölték a tisztesség különös fogalmát is, amelyről különben későbbben szó fog esni.

Eszter még csak tizenhat éves volt, ő hadd várjon egy kicsit, gondolta Márta. Előbb ő próbálkozik meg az élettel. Egy napon azzal lepte meg az anyját, hogy táncosnő lesz. Az anyja látszólag tiltakozott, nem tartotta eléggé tisztességesnek ezt a foglalkozást, de amikor a leány először szolgáltatta kezeihez a havi gázsit, megbarátkozott a gondolattal és úgy védekezett a szomszédasszony előtt, hogy minden foglalkozás tisztességes, csak az a kérdés, hogy miként üzik azt. Hiszen a szomszédoknak nem volt semmi kinevetni valójuk sem, csak akkor mosolyogtak, amikor a leány kardosörrentések kíséretében érkezett haza. Hubertné erősen kifakadt a sugások ellen és kijelentette, hogy az ő leánya tisztességes, aki mást mond vagy gondol, annak vele gyűlik meg a baja. Az fel sem tűnt neki, hogy Márta egy idő óta a havi harminc forint helyett kétszer, sőt háromszor annyit adott át anyjának. A pénz mindig jólesett Hubertnének, végre kielégíthette régi vágyát, hogy uri konyhát tarthasson. S ha egyik-másik ismerősük megszólta a nagyobbik leányát, hogy fizetésnek meg nem felelő eleganciával öltözködik, Hubertné a sírógörsökhöz közeli állapotban erősítette rögeszméjét, hogy az ő leánya igenis tisztességes. Ugyanezt hajtogatta a kórházban is akkor, amikor Márta, miután első szerelme elhagyta, golyót röpített a mellébe. Az orvosok mosolyogva adták igazat az asszonynak. Igenis az ő leánya tisztességes és meg fog gyógyulni.

A professzor, aki a szerencsés operációt végezte, a pszichológus álláspontján magyarázta a segédjének, hogy Hubertné esete egyike a gyakran előforduló gondolat elhajlások legérdekesebbjeinek. Az asszony minden olyan eljárását a leányának, amely ő neki előnyöket biztosít és önző érdekeit kielégítette, feltétlenül tisztességesnek minősítette. S a leánya öngyilkossági kísérlete alkalmával egy pillanatra sem hitte, még titokban magában sem, hogy ehhez valami köze van a nemtisztességnek. Hej, de sok ilyen Hubertnészerű anya van a világon.

Hubert előtt elhallgatták az esetet. Az öreg nem olvasott újságokat, különben is a leány művészi nevén szerepelt a így apja soha sem tudta meg, hogy egy izben már a halál átölelte osontos kezeivel. Márta felgyógyult és elment külföldre felejteni és keresni. Megfordult cirkuszokban, daicsarnokokban, de övéiről soha sem felejtkezett meg. A havi segély pontosan haza érkezett. Soha se tűnt fel Hubertnének, ha az összeg nagyobb volt a rendesnél, sőt az sem, ha a pénzesutalványon férfirás díszlett, de még az sem, ha a férfirások igen gyakran változtak. Fő a tisztesség, magyarázta Hubertné a fiatalabbik leányának, aki már nagyon szeretett volna néni nyomdokaiba lépní, hogy ne csak Mártának jusszon ki a dícséretből.

És Márta, akin az utóbbi évek eseményei nyomokat hagytak hátra, büszkén, felemelt fővel érkezett haza. Nemcsak mimelte a tisztesség különös fogalmát is, amelyről különben későbbben szó fog esni.

Elnökválasztás

a betegsegélyző pénztárban.

— Reinhart Gyula a béke-elnök. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 4.

Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár jövődó békéjének biztosítéka az egyhangú választás, amelylyel a pénztár igazgatósága ma este tartott ülésen Reinhart Gyula butorgyárost emelte az elnöki székbe. A választás előzményei ismeretesek. A legutóbbi választás alkalmával Varga Ferenc pénztári tagot, az aradi szocialista párt tükárát választották pénztári elnöké. Ez ellen a választás ellen azonban nyomban kifogást tettek azon a címen, hogy Varga, akit a pénztárba a szocialista párt jelentett be, nem viselhet semmiféle tisztséget a pénztárban. Annak a hosszadalmas felebebeszések történetét, amelynek végén az Állami Munkásbiztosítási Hivatal véglegesen kimondotta, hogy Varga Ferenc nem lehet a pénztár igazgatóságának tagja, épen a napokban ismertették.

A régóta húzódó ügy eldöntése után a pénztár igazgatósága rövidesen kitűzte az új elnök megválasztását, amely elé nemcsak érdeklődéssel, hanem izgatott várakozással tekintettek a pénztár tagjai. A legutóbbi elnökválasztásnál is éles ellentétek merültek föl a pénztár munkaadó és munkás igazgatósági tagjai között. Az igazgatóságban ugyanis a munkások és munkaadók egyaránt tíz szavazattal rendelkeznek, ami a választások eredményét — békés megegyezés híján — mindig kétségesre tette. Ezúttal is attól tartottak, hogy hosszas harc lesz az elnöki szék betöltése körül és azok az izgalmas momentumok, amelyeket a pénztár ügyvezető-igazgatója ellen intézett támadások vetettek föl, még jobban kiélesítik az ellentéteket munkások és munkaadók között.

Ebben a tekintetben a ma este megtartott igazgatósági ülés meglepetést hozott, mert izgalmak nélkül folyt le és egyhangú határozattal Reinhart Gyulát választotta meg pénztári elnöké. A munkaadók elnökjelöltje ugyanis a munkás igazgatósági tagokat teljesen kielégítő nyilatkozattal biztosította különben is

előrelátható pártatlanságát és ez az előzetes megnyugtató pártjára hódította a munkásokat. Megválasztása tehát elsimulását jelenti a munkaadó és munkásérdekeltségek közti ellentétnek, ami a múltban sokszor hátráltatta a pénztár munkásságát.

Ettől, a magában is öröndetes körülménytől el is tekintve Reinhart Gyula megválasztása nyereséget jelent az aradi kerületi munkásbiztosító pénztárnak. Az aradi nagyiparosok egyik legkiválóbbját tiszteli Reinhart Gyulában az aradi társadalom; nagyképzettségéről, nemcsak üzleti tevékenységében, hanem a közéletben is fáradszóró agilitásáról ismeretes. Az a munkásság, amelyet az aradi ipartestületben, kereskedelmi és iparkamarában esztendő óta folytat, listázó bizonyítéka annak, hogy a pénztár elnöki székében is közhasznú tevékenységet fog kifejteni.

Az elnökválasztó igazgatósági ülés lefolyása a következő volt:

Czeiler István alelnök nyitotta meg az ülést, amelyben az igazgatósági tagok teljes számban megjelentek és ismertette az ülés legfontosabb tárgyát: az elnökválasztást.

Az elnök megnyitó szavai után egyhangú helyesléssel Reinhart Gyula butorgyárost, az egyetlen jelöltet közfelkiáltással megválasztották.

Reinhart Gyula nyomban elfoglalta az elnöki széket és beszédében kijelentette, hogy új tisztségben teljes pártatlansággal fog eljárni. A munkásbiztosító pénztárak hivatását abban látja, hogy a segélyre szoruló munkásokat a legnagyobb odaadással támogassák és segítsék betegségükben és szorult helyzetükben. Magától értetődik tehát, hogy elnöki tisztségben aként fog eljárni, hogy a segélyezések az arra szoruló munkásság jogos érdekeit és kívánságait tökéletesen kielégítsék. Örömmel látta — úgy mond — hogy az elnöki szék betöltése harcok nélkül ment. Ebből azt a reményt meríti, hogy a pénztári tagok között nem lesznek a jövőben ellentétek és nem lesz szükség arra, hogy egyik rész munkaadó-érdekeltség, másik szervezett munkásság címen csoportosuljon és egymás ellen harcoljon. Főtörékvése az lesz, hogy a pénztár nagyjelentőségű szociális hivatásának érdekében ezt az egységet és összetart

tást megőrizze és ezzel az aradi pénztárt az első sorába emelje. Reméli, hogy ebben a törekvésében az igazgatóság tagjai támogatni fogják és ha ezt a támogatást megkapja, bizik abban, hogy jövőben a munkások is meglesznek elégedve a pénztár működésével és a munkaadók sem csupán törvényes kényszerűségből fizetik majd járulékaikat a pénztárba, hanem odaadó támogatói lesznek ennek a szociális intézménynek.

A sokat ócsárolt munkásbiztosítási törvény és alapszabályok — mondta többek közt Reinhart — a törvény nemes intencióinak megfelelő működést csak abban az esetben produkálhat, ha az igazgatóság, a tisztikar és az orvosi kar tökéletes harmoniában dolgoznak. E harmoniának létesítését és ápolását elsőrendű feladatunknak tartom és meggyőződésem, hogy az aradi pénztár az ország minta pénztára lesz, ha a tényezők vállaltatva és mindenkor a törvényesség szabályainak szem előtt tartásával fogják a hatáskörükbe utalt feladatokat elvégezni. Az idén már harminc millió koronára rug az összeg, amelyet munkaadók és munkások a betegsegélyezés céljaira befizetnek. Ez óriási áldozatok azonban csak akkor hozzák meg a munkaadók és munkások szívesen, ha megvan az a megnyugvásuk, hogy befizetéseik csak a szigorúan megszabott célokra fordíthatnak.

Elnöki működésében a legnagyobb gondossággal ügyelni fogok, hogy minden segélyre szorult megkapja az őt megillető segélyeket, de ugyanúgy öröködni fogok azon is, hogy a pénztár semmiféle részről meg ne károsíttassék. Ha az igazgatóság, az orvosi és tisztikar működésében odaadással támogatni fognak, úgy bizton reményelem, hogy a pénztár tökéletesen meg fog felelni hivatásának és nyugodt lelkiismerettel állhatunk megbízóink, a pénztár összes munkaadói és biztosított tagjai elé.

Ismételtelen köszönöm megválasztásomat az elnöki tisztségre, melyről jól tudom, hogy több tövissel, mint rózsával jár, de amelyet kötelességérzetből, az intézmény iránti szeretetből és nagy hivatásának átérzéséből szívesen vállalom.

Az új elnök beszédét lelkes éljenzéssel kísérték az igazgatóság, amelynek nevében Reinhart Gyula megköszönte ifj. Czeiler Istvánnak,

tesseget, de meg volt győződve róla, hogy aki önmaga árán segíti családját, az feltétlenül tisztességes. És véletlenül Márta küld, tetteit díszkrét fellépésében volt valami, ami megvesztegette az embereket és előlegezték neki a tisztességet és a becsülést. Megunta a külföldet és elhatározta, hogy színésznő lesz és elszerződött egy harmadrangu vidéki színtársulathoz. Anyja ezúttal már vele adta Esztert is és a lelkére kötötte, hogy vigyázzon a testvére és legyenek tisztességesek. Magában pedig azt gondolta, hogy most lesz csak jó dolga, mert a két leány még többet küld neki, mint valamikor Márta egyedül. A pénzkerés mind égetőbb volt, mert Hubertet betegeskedése miatt elbocsátották a gyárból és egy forint ötven krajcáros napidíjjal alkalmazták egy rakárnál.

Márta a kis vidéki városban is érezte vonzóerejét, erre szüksége is volt, mert a szerény javadalmazás a két leány megélhetésére sem nyújtott fedezetet, nemhogy még abból haza is küldhetné volna. De Márta tisztességes maradt, dacára annak, hogy egy kis zöld huszárhadnagy marokkal szórta reá a pénzt és az volt még akkor is, amikor a — ki tudja hányadik — barátja jóvoltából tengeri fürdőben üdült. Annnyira örültje volt a saját tisztességének, hogy amikor egy ízben egy kolléganőjével összeveszett a ez Márta multjából keletlen fejezeteket idézett fel a cölzást tett a különböz emlékekhez kötött ékszerhez, Márta zokogva hangoztatta, hogy ő szeretett, de azért ő tisztességes!

Ilyesmíról irt az anyja is minden levelében és roppant örömeinek adott kifejezést, amikor megérkezett a kisebbik leány első segélye. Eszter vetekedett Mártával a gyöngédségben és époló tisztességes volt, mint a néje. Igen az volt még akkor is, amidőn a főváros egy félre-eső zugában kis leány unokát adott át az anyjának. Hubertre eleinte nem tudta, miként viselkedjék. Fő a tisztesség, mondotta és biztatta a leányt, hogy fogadja el a gyermek ügyében ajánlott végkielégítést. A furcsa eseményt hazavitt, Eszter elment játszani tovább, az öreg asszony meg olyan terveket kovácsolt, hogyha a gyermek póré véget ér, trafikot nyitnak a pénzből.

De ezt már nem lehet titkolni az apa előtt. Hubert a hír hallatára szélhűdést kapott. Hubertné azzal vigasztalta, hogy azért az ő leányai mégis tisztességesek és ha már itt van ez a kis poronty, hát legalább lesz itthon valami, ugyis olyan kihalt a ház, amióta a gyerekek elmentek hazulról. Hubert még halgatagabb volt, mint valaha és szemében ott ült a bánat és a szemrehányás.

Időközben a két leány nagyon szépen fejlődött, annyira, hogy rivalizálni kezdtek. Ne hogy megbomolják közöttük a jó egyetértés, elhatározták, hogy ki-ki más társulatnál próbál szerencsét. Elváltak. Márta élte életét tovább, Eszter pedig mind nagyobb összegeket küldözgetett anyjának. A második unka szerencsére holtan született s így a szegény Hubert válláról egy csapást levett a sora.

Márta Pestre került és itt belebolondult

egy szegény piktor. Hitelt adott Márta megvesztegetően behízogó álmátag lelkületének, amelylyel oly művésziessé tudta adni a tisztességet és feleségül vette. Eleinte boldogan éldögéltek. Márta örült, hogy végre, miután a családjának martirja volt, révbe jutott s bármilyen nehezen ment is a lemondás nála, kit eddig az imádott minden fényűzéssel elláttak, igyekezett belehelyezkedni a szerény háztartásba. Az ura épen annyit keresett, hogy valahogyan megélheték belőle. Persze segélyezésre nem jutott belőle. Ez bosszantotta az öreg asszonyt és addig acsarkodott, addig elráncokozott, míg Márta egy szép napon ott hagyta az urát és a kemenesi mezővárosi színpadról hódította el a helyőrség tisztjeit dalaival. Hiába volt a szegény férj esdeklése. Van szívem és szeretem az anyámat, felelte a nő és visszatért a muló gyönyörök világába.

A havi segély két oldalról is érkezett. Eszter és Márta vetekedve küldték anyjuknak a pénzt, aki sohasem tudta megérteni, miért sóhajtozik olyan sokat Hubert, valahányszor levél jött a leányoktól. Ilyenkor anyai büszkeséggel utasította rendre férjét:

— Mit nyöszörög? Más apa a te helyedben oda volna a boldogságtól, ha olyan tisztességes leányai lennének, mint neked...

És Hubert bólongatott, aztán elfordította fejét és titokban könyvet morzsolt szét a szemében.

helyettes elnöki tisztében való fáradozását és buzgóságát, amiért az igazgatóság jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Czeilernek.

A tárgysorozaton szerepelt betegsegélyezési és baleseti ügyek letárgyalása után Bak Sándor ügyvezető igazgató bejelentette, hogy egyik aradi lapban megjelent cikk miatt sajtópört indított és kérte az igazgatóságot, hogy a leg-sürgősebben fogatosítsa az általa is kért vizsgálatot. Az igazgatóság egyhangú határozataképen Reinhart elnök kihirdette, hogy az országos betegpénztárnak Aradon időző kiküldötte Tóth Kálmán dr. e vizsgálatnak haladéktalan lefolytatására fölkéri. Elnök ezután berekesztette az ülést.

Halottak jelölése a Kisfaludy-társaságban.

— Vámbéry tréfája az Akadémiával. —
(Saját tudósítónktól.)

Budapest, január 4.

A Kisfaludy-társaság tegnapi tagjelölő ülésén egészen különös dolog történt. Előre kell bocsátani, hogy a társaság nem túlságosan szeret eleven írókat a maga kebelébe bevászálni. Nagynéha — minden ötödik évben — meghajol a nagy Muszáj előtt és behuz egy élő a boltjába, de jobban gusztusára van, ha már elnémult nagyokat tisztelhet meg babérjaival. Ilyen ötödik esztendőben aztán, ha behívott eleven író mellé még az utolsó pillanatban odarátanak emlékezőt s akkor megtörténhetik, hogy inkább-alapon ez utóbbit választják be a kitűnő férfiak. Így esett meg tegnap, — mondják, csak mondják — de nagyon hihetően hangzik — hogy a jelölés forró percében egyszerre fölmerült Zalár József neve. A név mindenkinek tetszett, mert mindenki emlékezett rá, hogy elemi iskolai olvasmányában szerepeltek Zalár aláírású szép költemények, a fiatal Zizemről, az öreg Szilágyiról (nem Dacsáról, hanem Mihályról, szeretett Mátyás királyunk nagybátyjáról) és egyebekről. Legszívesebben Zalárt jelölték volna. De nem volt jelen egy Lexikon s így nem tudtak egyéb adatokat megállapítani a költőről. Többek közt nem emlékezett rá senki, hogy él-e még? Így aztán nem lehetett jelölni Zalár Józsefet és be kellett érni a többi jelölhetővel.

Ugyanez akkor azonban a társaság egy jelenlévő nagyon élő és nagyon kedves tagja, (mert ilyenek is vannak) aki tisztában volt a Zalár József-ről való összes tudnivalókkal, de csak mosolygott befelé csendesen és maliciózan és óvakodott kifelé nyilatkozni: a társaság egy tagja régi és bájos történetet elevenített fel egy régi és bájos intézményről, az Akadémiáról. Sok sok esztendővel ezelőtt az akadémia egy ilyen tagjelölő gyűlésén Vámbéry Ármin egy nagy török államférfiut ajánlott kültagul a mi Akadémiánknak. Ez megint olyan szokás, se az illető külföldinek, se a mi Akadémiánknak nem érdeke, de megcsinálják, mert elég bolond és nevetséges dolog. Ugyaneolyan, mint a német császár kolozsvári diszunktorsága, amely nem volt érdeke II. Vilmosnak és — mint utólag kiderült — nem volt érdeke a kolozsvári egyetemnek se, mert az egész ügyről a berlini felség semmi tudomást nem vett. De nem baj. Viszketett a föld háta Kolozsvárról, hát megvakarták. Nos, Vámbéry Ármin is ajánlott egy kültagot az Akadémia számára. Aztán szavaztak rája. Az alkotmány jelenlévő kilenc tagja közül négynek kellett az új kültag, ötnek nem. Tehát a jelölt megbukott. Megválasztva lenni nem lett volna dícsőség neki, megbukni ellenben mindenesetre szégyen volt, olyan szégyen, hogy tul se élhetne volna, ha... Itt jön a fordulat. Ha a török államférfi élte volna. De nem élte. Mint utólag kiderült, a török államférfi már előzőleg, tíz évvel a jelölés

ténye előtt meghalt. És mégis volt őt olyan akadémikus, aki nem akarta megválasztani. Hát így van ez, a hivatalos társaságok tagválasztásaival.

Millió tűzkár a Batthyány palotában.

— Elégett Van Dyck festmény. —
(Saját tudósítónktól.)

Budapest, január 4.

Ma délután négy órakor, mint fővárosi tudósítónk jelenti, rövidzárlat következtében tűz ütött ki Batthyány Lajos grófnak Eszterházy-utca 21. szám alatt levő palotájában és dacára annak, hogy rövid idő múlva megfékeztek a gyorsan tova harapódzó lángokat, sok pótolhatatlan műkincs esett áldozatul, amelynek értéke meghaladja az egymillió koronát.

Batthyány Lajos gróf családjával ezelőtt két nappal tért vissza külföldi utjáról, ahonnan számos műkincset és értékes képet hozott haza. Az volt a szándéka, hogy csak pár napot fog Eszterházy-utcai palotájában tölteni, míg a lakás berendezését rendbehozzák s aztán családjával téli tartózkodásra indul. Ma délután a gróf otthon tartózkodott, a kis szalonban aludt, míg felesége Gyula fiával az első emeleti lakosztályokban volt.

Négy óra tájban az utcán álló kocsis észrevette, hogy a földszinti szalonnak drapériái lángot fogtak. A tűz úgy keletkezett, hogy az egyik komornyik meggyújtotta a villamos lámpákat és a villamos áram a szalonban lévő elszakadt vezetékben megakadt, rövidzárlat támadt és pár pillanat alatt végig futott a láng a drapériákon és az egész szoba lángba borult. Amint az utcáról észrevették a tüzet, fellármázták a cselédséget, az egyik inas herohant a kishalonba felköltötte az alvó grófot. Éppen akkor jött le a grófnő az emeletről és első szava ez volt:

— „Mentsétek meg a Van Dycket!”

A gróf azonnal le akarta venni a falról a drága műkincset, de a lángok abban a pillanatban aróhoz csaptak és körszakállát leperzselték. A fiatal gróf az ablakhoz futott és kezével bezárta az üvegtáblákat, hogy azon a füst kituduljon s így megközelíthető legyen a Van Dyck kép s eközben az üvegszilánkok véresre sebeztek a kezét. Nemsokára megjelent a tűzoltóság és pár perc alatt eloltották a tüzet.

A rövid ideig tartó tűz nagy pusztítást vitt véghez a szalonban. A drága drapériák mind elégetek, ez azonban még a kisebb kár lenne, de sokkal nagyobb veszteség az, hogy a szobában felhalmozott sok műkincs és több drága festmény is odaveszett. Az elégett festmények között volt Van Dycknek egy férfi arcképe, amely egymagában egy fél millió korona veszteséget jelent. Ezen elpusztult Van Dyck képen kívül Magyarországon a világhírű hollandi festőművésznek mindössze csak két képe van még az Országos Képtár tulajdonában.

A tűz által okozott kár, hozzávetőleges számítás szerint, meghaladja az egy millió koronát.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjeli-nappali)	— 857
Szerkesztőség (csak éjjeli használható)	
mellékállomás	— 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— 151
Nyomda	— 151

Gyáralapítás nehézségekkel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 4.

Weisz Mór és érdektársai gyulai lakosok, cipőgyár alapítási akciója foglalkoztatta ma délután ismét a gyáralapító bizottságot, amely azonban ezúttal a teóriák világából leszállt a realitás talajára és kimondotta, hogy addig, míg az alapítók létesítendő gyárak tervrajzát be nem mutatják, nem dönt a telekkérdés átengedése felett, mert csak a szükséghez mérten hajlandó értékes városi területet egy cipőgyár céljaira átengedni. Weiszék több héttel ezelőtt beadott kérelmére a törvényhatóság már megmondotta, hogy milyen városi szubvencióban hajlandó őket részesíteni és felszólította annak kijelentésére, vajon a propositiókat elfogadják-e vagy nem. Erre határozott válasz helyett egy újabb kérelemmel állottak elő az alapítók és a gyáralapító bizottság legutóbb tartott ülésén érdemileg nem is foglalkozott ezzel a beadvánnyal, hanem újabb felhívást intézett hozzájuk, kérve, hogy határozott nyilatkozatban jelentsék ki most már, elfogadják-e a közgyűlés határozatát. Weiszék ismét hallgattak.

Varjassy Lajos polgármester — mint ma a gyáralapítási bizottság ülésén kijelentette — módot keresett további tárgyalásokra és eme megbeszéléseknek az eredménye az az új kérvény, amelyet a bizottságnak ma kellett volna tárgyalnia.

E szerint az alapítók a várostól kérnek 2500 négyszögöl területet gyári célra, amelyet a város még az építés megkezdése előtt átíratna nevükre, további 2500 négyszögölöt oly feltétellel, hogy azt öt éven belül ingyen engedje át a város, ha gyárbeépítésre, vagy munkáslakások építésére kerülne a sor. Tíz korona városi segítyt, minden munkás után, akit a betegsegélyező pénztárba beiratnak, tekintet nélkül ar., vajon az a gyárban, vagy gyáron kívül dolgozik-e. Mentességet minden városi közteher alól. Szenny és belvíz levezető csatornák építését.

Reisinger Sándor kijelentette, hogy a 2500 négyszögöl is tulajdonul soknak tartja, mert a cipőgyár, amely egyszerű szerszámokkal dolgozik mindenütt a magasságba és nem a szélességbe épül és azért ha már egyszer a közgyűlés ekkora területnek átengedését kimondotta, feltétlenül korlátozandó azzal a telekkönyvi feljegyzéssel, hogyha akár száz év múlva is megszűnnék a gyár, a terület visszaszáll a városra a rajtálló összes ingatlanokkal. További telkek átengedését pedig határozottan megtagadja.

Szathmáry János esatlakozott ehhez a véleményhez és kijelentette azt is, hogy csak azon munkásokért volna hajlandó városi megtérítést adni, akik legalább 300 munkanapot dolgoztak a gyárban, vagy a gyáron kívül.

A bizottság végül Neszera Aladár javaslatára kimondotta, hogy ragaszkodik legutóbbi ülésén hangoztatott ama elvhez, hogy gyáralapítást csak bemutatott tervek alapján tárgyal és ezért felhívja Weisz Mór és érdektársait az Aradon létesítendő cipőgyár tervei bemutatására és ha a terveket ismerik, állapítják meg mekkora területet kell a városnak a gyár céljaira áldoznia. Kimondotta a bizottság azt is, hogy a tíz korona munkás megtérítést úgy értelmezi, hogy azt csak a 300 napot dolgozó munkás után fizeti a város, végül, hogy csak a vállalati adóról, a követelt vámról és illetékekről ad 15 évi mentességet.

Jelentkezett a férj.

(Merénylet a két hetes menyecske ellen.)

Távirati tudósítás.

Budapest, január 4.

Tegnap reggel Liszer Lipót, aki Budapesten a Rákóczi-ut 28. számú ház félemeletén lakik, a következő levelet kapta:

Tisztelt ur,

ha huszonnégy órán belül az Önnél szolgáló Lévey Józsefnek el nem bocsátja, úgy nagy bajok lesznek. Fekete kez a Rákóczi-uton!

Liszer Lipót nem tulajdonított jelentőséget a különös anizs kártyának, azt hitte, valami éretlen vicc, vagy a szobaleányát akarja megfenyegetni egy meg nem hallgatott udvarlója. Este hét óra táján, Liszer dolgai után járt, nem volt csehaza, egy magas termetű, munkásbluzos férfi kopogtatott be a konyhaajtón. A konyhában a gyöngélkedő Liszerné és a szobaleány voltak. Az ajtó nem volt kulccsal bezárva és az idegen, nem várva be, míg ajtót nyitnak, berontott a konyhába. Amikor meglátta a szobaleányt, a blúza alól hosszú kést rántott elő és orditozni kezdett.

— Rögtön jöjj velem haza, Mari!

Mari menekülni akart.

— Nem megyek vissza. Részeges bolond! Takarodjék!

Liszerné megijedt és hangosan segítségért kiáltott. De már nem tudta megakadályozni a vérengzést.

— Én vagyok a férj! — bömbölte a szerelmes Lévey Mihály és a feleségére vetette magát. A kést teljes erejéből a szerencsétlen asszony oldalába szurta. Léwayné kiugrott a konyhaajtón és vérző sebével lefutott a lépcsőn. A kapu előtt aztán eszméletét veszve — összeesett. A sikoltozása a szomszéd Erzsébetvárosi Kaszinó vendéglőse, Kővári, a merényletre vette magát, de a hatalmas termetű férfi ellökte és a hátsó ajtón elrohant. Léwayné életveszélyes sebével a Rókus-kórházba szállították a mentők. Még ki nem hallgathatták, mert eszméletlen. Léway Józsefet ma délután a Külső Váci-uton letartóztatták a deaktívek és a főkapitányságra kísérték. Az elkeseredett férj gépgyári munkás. Azért követte el a merényletet, mert a felesége két heti házasság után december elején elhagyta és újra szolgáltatba állott.

VÁROS ÉS MEGYE.

Polgárok értekezlete. Harmadik kerületi polgárok folyó hó 6-án, szombaton délután 3 órakor a Mókushoz címzett vendéglőben, a csatornázás részletfizetése ügyében értekezletet tartanak, egyben kéretnek azon egyének, kiknél Polgári köralkalmazási ív van azt aznap az értekezleten átadni, vagy Pál Lejónak Választó-utca 8a küldeni szíveskedjék.

Folytatolagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1912. évi január hó 10-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaboknak. Stauber Andor dr. ker. orvos kérvénye a tisztviselői vizsga letételére 1912. év végéig halasztás engedélyezése iránt. — A tanács névszerinti szavazás végett beterjeszti az aradi tornaegyletnek telekbevitel iránti kérelmét. — U. az névszerinti szavazás végett beterjeszti Mairovits Emilnek telekbeviteli kérvényét. — U. az névszerinti szavazás végett beterjeszti Sármezey Endrének telekfelosztás iránti ügyét. — U. az névszerinti szavazás végett beterjeszti az ingatlan forgalmi és parcellázó bank r. t. nak telekfelosztás iránti kérelmét. — U. az névszerinti szavazás végett beterjeszti a Péter-utcai ingatlanok eladási ügyét. — U. az névszerinti szavazás végett beterjeszti Nacht Viktornak telekfelosztás iránti kérelmét. — U. az névszerinti szavazás végett beterjeszti Dragomir Gyu-

lának telekfelvétel iránti kérelmét. — U. az névszerinti szavazás végett beterjeszti a Dobó-utcának folytatolagos megnyitására ügyét. — A tisztviselői szavazás végett beterjeszti az aradi munkás-otthon egyesülettel kötött szerződést jóváhagyás végett. — U. az beterjeszti a Vlád Miklósa történet bérlet átruházására vonatkozó záradékot jóváhagyás végett. — A számvédelemnek előterjesztése egy rövid lejáratu csatornázási függő kölcsönnek felvétele iránt.

Titokzatos

revolver merénylet.

(Gyilkossággal vádolt aradi korcsmáros.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 4.

Az aradi rendőrség ma délután hat óra óta igen nagy apparátussal keres egy agyonlőtt, vagy egy revolverrel legalább is halálosan sértett embert. Varga István borosjenői dohánykertészre állítólag Csikós Lajos, Simándi-ut 4. szám alatti korcsma tulajdonosa egy tizenkét milliméteres revolverrel négyszer rálőtt. Vajon találtak-e a golyókat, megsérült-e Varga, vagy sikerült a dühöngő korcsmáros elől menekülnie, azt a nagy erélyvel folyó nyomozás fogja megállapítani. Tény ezideig az, hogy Csikós a rendőrség foglya, a kertészt pedig sehol nem találják. Nyoma veszett. A titokzatos bűntudat a következőképp tudta meg a rendőrség:

Délután hat óra előtt keserves sírás közben beállított Berecz Ferenc ügyeletes rendőrkapitányhoz egy özvegy Varga Mihályné nevű asszony. 40—45 év körüli fehér személy, aki a maga bevallása szerint néhány hét óta vadházasságban él Csikós Lajossal, a Simándi-ut 4. számú házban. Ez az épület valamikor a Gutzjahr-féle szeszgyár volt. Most a Neuman testvérek tulajdona. Korcsma helyiség is van benne, melyet különösen a szomszédos dohánybeviteli hivatal alkalmazottjai, a dohánykiszárló telep kertészei és a vidékről bejövő dohánybevitelők látogatnak.

Az asszony rendkívül izgatott és ingerült volt, mikor Berecz kapitány elé került:

— Csikós Lajos korcsmáros — mondotta — ma délután négy órakor agyonlőtte Varga Lajos borosjenői dohánykertészt a Simándi-ut 4. számú korcsmahelyiségében, lelövésével fenyegetett engem is és az anyámat is és csak futással menekülhettünk az örlöngő ember elől. A rendőrség részéről azonnal Berecz kapitány, Vida Vilmos felügyelő, Prohászka László tb. főorvos, több detektív és rendőrszemélyen ment ki a helyszínre. A korcsma helyiségben nem találtak senkit.

Mire a rendőrség kiért, Csikós már elment hazulról. A helyszíni szemle alkalmával sehol vérnyomok nem voltak láthatók. Lámpásokkal indultak a rendőrök a ház felkutatására, de se pincébe, se padlásra, se más helyen élő lénynek nyomára nem akadtak. Az udvaron csizma nyomok jelezték, hogy itt járt valaki, majd rövid időn belül a kocsiszin ajtajában megtalálták a hatlövésű revolvert is, melynek dobjából négy töltény hiányzott. A cső szaga jelezte, hogy nemrég a megtalálás előtt használták a fegyvert.

Körülbelül egy félórát tartózkodhatott a rendőrség a házban, amikor Csikós, még eddig ki nem derített helyről, előkerült és megjelent. Berecz kapitány azonnal vallatásra fogta. Mindössze annyit ismert el, hogy a vele vadházasságban élő asszony és Varga Lajos borosjenői dohánykertész felingerelték, méregbe hozták őt és ő dühében revolvert rántott a szálalólvöldözött. Nem is célzott, nem is oda irányozta a lövéseket, ahol Varga állott, végül pedig azt mondotta, hogy Varga a maga

lában, sértetlenül ment el a korcsmából. Ő az időközben elfutott asszony keresésére indult és minthogy nem találta, visszajött.

A rendőrség a helyiségben alapos kutatást végzett, de a kilőtt golyók helyét és nyomát nem találta meg. Minthogy ez a körülmény már gyanussá tette Csikóst, továbbá, mert azzal az állításával szemben, hogy csak két golyót lőtt ki, maga a megvizsgált revolver, meg a szomszédos dohánybeviteli lakóinak az a vallomása, hogy négy lövést hallottak, elmentmondanak, Berecz kapitány előzetes letartóztatásba helyezte Csikóst és megindította a nyomozást Varga megtalálására. Hogy valóban a maga lábán ment-e el, vagy pedig Csikós őt megsebesítve, vagy megölve, valahova elrejtette, azt a nyomozás kideríti. Prohászka dr. tb. főorvos véleménye szerint, ha a megtalált revolverrel csakugyan megsértette volna Csikós Vargát, akkor ott a helyszínén bő vérnyomokat kellett volna találni.

Azonban az sincs kizárva, hogy Csikós nem a korcsma helyiségében sütötte el a fegyvert, hanem az óriási épület mögött elterülő hatalmas telekre üldözve Vargát és ott fogta rá a revolvert és ott lőtt rá. Nyolc holdnyi telek terül el a Simándi-ut és Kalász-utca által alkotott derékszögben, melyet az est sötétjében átkutatni sem lehetett, tehát nyomot sem nyújthatott még a kombinációkra sem.

Miért került Csikós abba a helyzetbe, hogy revolvert használjon, azt vele egybehangzóan és a következőképpen mondta el özvegy Varga Mihályné:

— Néhány hete, hogy megismerkedtem Csikós Lajossal, aki azelőtt a vasutnál szolgált, de elbocsátották, mert az évekkel azelőtt leplezett negyven ezer koronás lopásban bűnrészességgel gyanúsították. Cseléd sorban éltem itt Aradon és szorgalmasan gyűjtöttem a garasaimat. Mikor az ember észrevette, hogy van egy pár forintom, addig beszélt, míg ráállítottam, hogy hozzáköltözöm és átadtam neki megtakarított tőkémet, melylyel bendepte a Simándi ut 4. számú házban a korcsmát. Az én pénzemem vett bort és pálinkát is.

Ma délután bejött a korcsmába egy Guba nevű ember, aki éjjeli őr a Neuman-telken és aki jó viszonyban áll Csikóssal. Egy liter bort kért, de nem fizetett. Azt hittem, hogy hitelbe viszi az italt.

— Az én pénzemem vett portékát maga pazarolja el — szóltam rá Csikósra — nem engedem meg, hogy Guba a bort kivigye.

— Csikós leszállt. Ott állt egyik asztal mellett Varga István borosjenői dohánykertész is, aki közbeszólt és nekem adott igazat. Leírta a nevét egy cédulára; a cédulát átadta nekem, hogy majd ha perre kerülne a dolog és én Csikóson követeltem a pénzemem, ő reá, mint tanura hivatkozhassem. Mikor Csikós ezt látta, felugrott, revolvert rántott elő a nadrágjából, Varga elé állott és a fegyvert a mellének szegezte. Én és az anyám kiszaladtunk az utcára, mert a dühös ember bennünket is lelövésével fenyegetett. Alig értünk a korcsma harmadik lépcsőjéhez, hallottuk a revolver lövéseket. A dohánybeviteli kapujához futottunk és ott meglapulva vártunk egy félórát. Ez idő alatt a korcsmából senki sem távozott, senki oda be nem ment, ellenben még kétszer megismétlődtek a lövések. Egy órai várakozás után jöttünk fel a rendőrségre. Hogy ezalatt Csikós mit csinált Vargával, nem tudom.

A rendőrségen szembesítették a súlyos vádat hangoztató asszonyt Csikóssal, aki ennek tagadásával szemben is fenntartotta állításait.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Szerelmem gyermeke, színmű.
C) bérlet.

Szombat: Délután: Muzsikuskisgyermekek, operett. Este: Kis gróf, operett.

* Uj modern folyóirat. A Világ ujévi számában irodalmi szennáció számba menő cikk jelent meg. Hatvany Lajos báró, akinek elvitathatlan érdemei vannak a modern irodalom propagálás és harcos terjesztése körül, súlyos és tárgyilagos kritikát mondott az általa alapított és szubvencionált Nyugat című folyóiratról. Ez a cikk forradalmat keltett a modern írók tekintélyes táborában s a legtehetségesebb, legérdemesebb csoport kivált a Nyugattól s új folyóiratot indít, amelynek szerkesztőjeül Bródy Sándort szennelték ki.

* A Szamosy—Környey—Dienzl hangverseny. A művészi trió jövő heti hangversenye iránt nagy érdeklődés nyilvánul az aradi közönség körében. Előrelátható, hogy diszes, előkelő közönség fogja fényessé tenni ezt a zenei eseményt, aminőhöz hasonló évek óta nem zajlott le Aradon. A három művész klasszikus műsort állított össze erre az estre, amely az idei évad legkiemelkedőbb eseménye lesz.

* Nincs tovább. A színház legközelebbi ujdonsága Földes Imre legutóbb nagy sikerrel bemutatott vígjátéka, a Nincs tovább lesz.

* Vasárnap este tartja meg Manon Joan a spanyol csodahegedűs egyetlen hangversenyét. A még rendelkezésre álló jegyek Weisz Leonál kaphatók.

* A pénz. (Az Uránia bemutatója.) A világ ura, a mindeneknél hatalmasabb, fölélmesebb pénz a főhőse annak a nagyszabású drámanak, melyet egyenesen a berlini bemutató után szerzett meg előadásra az Uránia-színház. A Nordish Film-társaság legjobb művészei a darab szereplői, melynek meséjét röviden a következőkben mondjuk el: Lemming, a dugzagdag bankár minden vagyonával a Boverin részvényeknél van érdekelve. A részvények árfolyama egyszerre veszedelmesen esni kezd, úgy, hogy Lemming komoly zavarba jut, úgy, hogy a katasztrófát csak Harternek a gazdag fiatal örökösnek százezer koronás betétjével tudja feltartóztatni. Mialatt ő ilyen lázasan tülekszik az élettel, felesége egy előkelő fürdőhelyen megismerkedik Harterrel és gyengéd viszony keletkezik közöttük. A Boverin részvények ismét őriasít esnek, úgy, hogy Lemming fizetése képtelensége elkerülhetetlen. Ekkor öngyilkos akar lenni, de mielőtt végezne magával, feleségéhez utazik, aki hirtelen serezzve a férjét ért katasztrófáról, ismét odaadó szerelemmel vonzódik férjéhez. A fürdőhelyen Harterrel találkozáva feltárja neki rettenetes helyzetét és kölcsönt kér tőle, amit ez ridegen megtagad. Ekkor közbelép az asszony és Lemming megkapja a kölcsönt, azt a pénzt, melyhez boldogságos árán jutott. Lemmingné nem tudja túlélni botlását, öngyilkos lesz és Lemming a kölcsönpenzzel visszaszerezve vagyonát mindig arra gondol, hogy felesége vére tapad a pénzhez, azé az asszonyé, aki valójában csakis őt szerette. Ezt a nagy hatású remédrámát pénteken mutatja be az Uránia-színház. 175

* Szenzációs bemutató-előadás az Apollóban. (Polaire kisasszony nagy sítéré.) Feleségázott érdeklődéssel várta a közönség Asta Nielsen rivalálásának, Polaire kisasszony debütálásának. Az Apolló-színház nézőterét zsufolásig megtöltötték az emberek s igazi, forró hangulat között vetítette a gép az Életöröm kolosszális fólvételeit a vászonlapra. A közönségnek az a nagy várakozása, amelyet Polaire kisasszony első fellépéséhez fűzött, teljes kielégülést nyert. A vérbeli francia tragika tökéletes alakítást nyújtott Nanette táncosnő szerepében. Annyi szinte emberi vonást vitt bele a társadalmi előítéle-

tekkel hadilábon álló táncosnő szerelmébe, amennyit csak egy olyan nagy művésznő képes beleszőni az alakításba, mint amilyen ő. Megértettük végtelen nagy szerelmét s vele éreztünk nagy fájdalmában. Valósággal magával ragadta a közönséget s még mindezekon kívül fel kell említenünk, hogy csodaszép nő. Szinte feltűnően karos s nagy művésze a táncnak. Magáról a darabról is nagy elismeréssel szólhatunk. Az Életöröm egyike a legsikerültebb társadalmi drámáknak. Pénteken is bemutatásra kerül a dráma Polaire kisasszony fellépésével. A cselekmény leírását mindenki megkapja az Apolló jegyszédőinél. 177

* A színházlatogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene. 5757

Miért nem volt Náray a királynál?

— Bécs helyett Földeák. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 4

Találgatják, mi lehet az oka annak, hogy Náray Lajos, a Ház új elnöke, még nem volt bemutatkozó audiencián a királynál. Ez mindenesetre szokatlan dolog s föltétlenül mélyen rejlő okai vannak. Régi parlamenti szokás az, hogy a képviselőház elnökének és alelnökének választásáról hivatalosan jelentést tesznek az uralkodónak. Ez sablón. A kabinetiroda főnöke bemutatja a királynak a képviselőház értesítését, ő felsége tudomásul veszi s ezzel az ügy elintéztetett. De viszont ép oly szokás — talán kötelességszámba is megy, — hogy az új elnök és a két alelnök bemutatkozó audienciára járul a király elé. Miért történt, hogy Náray és alelnöktársai nem hódoltak még ennek a szokásnak? Nem lehet tudni. A politikai társaságokban sokat beszélnek most erről az elmaradt kihallgatásról. És a legérdekesebb a dologban az, hogy talán végképen elmarad az elnökség tisztelgése.

Náray Lajost a múlt év november kilencedikén választották a Ház elnökévé. Másnap Beöthy Pál lett az egyik alelnöki méltóság gazdája, pár héttel később pedig Jankovich Béla került a második alelnöki állásba. Ha gyengélkedett is közben a király, ma már egészséges, legalább azt mondják azok a miniszterek, akik mostnában a király előtt megjelentek. Náray Lajos is a legjobb egészségben van és ezidő szerint birtokán, a csanádmegei Földeákon tartózkodik. A két alelnökről nincs semmi zavaró hír, miért nem jelentkeznek tehát audienciára? Miért nem? Erre vár kíváncsian feleletet az egész magyar politikai világ. Avagy a király nem volna kíváncsi a Ház új elnökségére? Ez mindenesetre érdekes fordulat volna!

A karácsonyi és ujévi parlamenti szünet kezdete előtt egy félhivatalos kommuniké jelezte ugyan az elnökség audienciáját, de ez a jelentés nem mondott igazat. Náray Lajos elutazott Földeákra, ez idő szerint is ott van és csak január tizedikén — közvetlenül a képviselőház megnyitása előtt — érkezik vissza Budapestre. A szünetet sem használta föl tehát arra, hogy a király elé járuljon. Egyébként láttunk már egy olyan minisztert, akinek nem volt módjában bucsuaudienciára menni az uralkodóhoz, most látunk egy képviselőházi elnökséget, amely nem tud bemutatkozni a magyar királynak. Nagyon érdekes.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A letartóztatott dévai nagykereskedő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 4.

Nagy föltűnést keltett ma az a jelentésünk, hogy Steiner Ferenc tekintélyes dévai nagykereskedőt a törvényszék határozata alapján a rendőrség letartóztatta, mert a bíróság elrendelte ellene a csődöt.

Mint megírtuk, az aradi pénzügyi is jelentékenyen érdekelve van Steiner Ferenc ügyében, több mint kétszázezer korona erejéig. Pénzügyezetek, magánosok és gyárak árukat és készpénzt hiteleztek Steinernek, de nem valószínű, hogy mindez elvész.

Somló Ármán dr. aradi ügyvéd ma több aradi hitelező képviselőjében Déván volt, hogy valami uton-módon megmentse a követelések összegét. Ez csődön kívül természetesen már nem fog sikerülni, mert a csőd elrendelése után az ilyen törekvések nem vezetnek eredményre. Somló dr. azt hiszi, hogy a bejelentési határidő után jelentékeny összeg megmenthető. Véleménye szerint a nagy cég ellen azért kérték meg a csődöt, mert Steiner a hitelezők ama folszólítására, hogy egyezzenek ki, nem sok hajlandóságot mutatott és nem nyújtott garanciát a hitelezők igényeinek kielégítésére.

Egyébként kivüle még Nemess Zsigmond dr. aradi ügyvéd, képviselő buzgódik, hogy a hitelezők követeléseiből minél nagyobb összeg megtérüljön.

§ Arad város pere. A kir. törvényszék a mai napon befejezte Arad városának a vízvezeték társaság elleni perében a tárgyalást. Mészáros Daniel referens a jövő hét elején terjeszti ítélet tervezetét a tanács elé s így a törvényszék még a jövő héten meghozza határozatait.

§ A gyilkos szakácsnő. Bilicska Teréz ellen, ki tudvalevőleg szeptember hónapban szertőjét, egy családost vasutat, lelőtte, az ügyesség ma vádiratot adott, melyben szándékos emberöléssel vádolja a szakácsnét. Az ügyet a törvényszék a februári esküdtszéki ciklus első napján tárgyalja.

§ Amerika — a gyilkosok Eldorádója. New-yorkból jelentik: Taft elnök a minap egy kongresszuson lesújtó bírálatot mondott az amerikai büntető eljárásról. Azt mondta, hogy az a mód, ahogyan Amerikában a büntető törvényt alkalmazzák, szégyenletes és gyalázatos. Az erős kritikával kapcsolatosan most a Daily Telegraph érdekes statisztikát állított össze, amely kimutatja, hogy az utolsó tíz évben az Egyesült Államokban 86.934 gyilkosságot követtek el. A halálra ítélték száma azonban mindössze csak 1149. Szóval hetvenöt gyilkosra egy jön, aki halállal bünhődött tettéért. A statisztika kimutatja továbbá, hogy Newyorkban több gyilkosság történt, mint a világ akármelyik nagyvárosában, az elítélt gonosztevők száma azonban sehol sem olyan kicsi, mint Newyorkban. A newyorki rendőrség a váddal szemben azzal védekezik, hogy ötven év óta az európai gonosztevők mind Newyorkban kerestek menedékhelyet. A statisztika azonban könyörtelenül bizonyítja, hogy a halálra ítélt gonosztevők mind született amerikaiak voltak. A nevezett ujság azzal végzi érdekes kimutatását, hogy fölőtte szükségesnek tartja az amerikai büntető eljárásnak alapos reformját.

MULATSÁGOK.

(=) Az izraelita jótékony nőegylet mulatságára minden előkészület megtörtént. Az estély pontban fél kilenc órakor veszi kezdetét a hangversenynyel, melynek műsorát lapunk tegnapi számában már közöltük. Jegyek a hangversenyre ifj. Klein Mórnál kaphatók. A fiatal emberek részére két koronás belépőjegyet bocsájt ki a rendezőség és ezzel is bizonyítékot óhajt szolgáltatni arra, hogy nem pumpolás a célja, hanem olosó és élvezetes estét óhajt nyújtani Arad fiataljainak. Megemlítendő, hogy a belépő-jegyek az egész estére érvényesek és azokat meg is kell őrizni. A rendezőség az uton kéri fel a mulatságon közreműködő összes hölgyeket, hogy az utolsó megbeszélések eszközése végett szombaton délután két órakor jelenjenek meg a Fehér Kereszt-szálló nagytermében.

(=) Aradi Testgyakorlók Köre táncestélye. Az A. T. K. vigalmi bizottsága ma este tartotta meg tagjainak óriási érdeklődése mellett a január hó 6-iki tombolas táncestélye sikere érdekében utolsó ülését. A rendezőség nagy előkészületeket tett a siker érdekében. A mulatságnak egyik élvezetes szórakoztatója a tombola játék lesz, ahol 20 fillérért igen szép, értékes és hasznos dolgot nyerhet a közönség.

(=) A katolikus bál rendező gárdája Műlek Lajos dr. bálnak éien, nap-nap után a legmesszebbmenő körültekintéssel működik, hogy a páratlanul fényesnek ígérkező bál egyben feszten és kedélyes legyen. A rendezőség mintegy kétezer meghívót bocsájtott ki a bálra. A rendező-gárda tagjai a következők:

Antalfi Lajos, ifj. Bohus László báró, Burián Géza, Banhegyi Lajos dr., Boros Béni dr., Cabdabó Antal dr., Csiky Tivadar dr., Csiky Dénes, Czödy György, Dániel Péter, Dolga Imre, Fekete László dr., Fester Elemér, Gergely László, Gergey hadnagy, Gerdanovits Aladár, Gyura Árpád, Hanthó Sándor dr., Hegedűs István, Heinrich Gyula, Heszlinger Lajos, Haász Antal, Illésy Zoltán, Jakabffy Lajos, Kleinhegyesi Gyula, Kabdabó György dr., Keller Lajos, Keresztes Gyula dr., Kernhoffer József dr., Kócsa Géza, Kovácskay Kálmán dr., Kövér Tibor, Köhler Ernő, Kiss Zoltán, Kiss Lajos, Kovács Jenő, Laczay Gyula, Laczay István, Lőcs Résző dr., Lukács Jenő dr., Lukács Lipót dr., Lajtha József, Malnasi Ignác, Mihók Géza, Malegovszky Karoly dr., Minályovits János, Ötvös Aladár, Parecz István, Parecz László dr., Palágyi Jenő dr., Reichner László, Reichner Dezső, Rétfalvy Gyula, Rétfalvy Jenő, Riedl Zoltán dr., Réthy Jenő, Révay Kálmán, Reinhart László, Szathmáry Károly, Szalay Béla dr., Szilagyi László dr., Salacz Béla, Sipos Sándor, Steiner István, Szathmáry Béla, Szentpétery István, Thomka Zoltán, Török Ferenc dr., Vass Andor, Vasárhelyi Sanyi, Vetonai Muki, Zubor Imre dr., Zwerina Károly.

Belépő jegyek már most váltakoznak: Bauer Gyula, Brunner Béla, Hoffmann Antal, Maidt és Schrott, Maresch Gyula kereskedőknél és a Katolikus Körben a házfelügyelőnél (Széchenyitől 8. sz.)

(=) Az Aradi Hajós Egylet mulatsága. Az Aradi Hajós Egylet január hó 27-én a Központi-szálló összes termeiben szigorúan zártkörű táncmulatságot rendez.

(=) A lippai izraelita jótékony nőegylet mulatsága. A lippai izraelita jótékony nőegylet január hó 13-ikán a József főherceg-szálloda dísztermében tarka színpaddal egybekötött táncestélyt rendez. A mulatság sikere érdekében agilis hölgyrendezőség buzgólkodik, amely Gross Józsefné nőegyleti elnökével az élen minden lehető elkövet a mulatság sikere érdekében. A táncestélyt gondosan összeválogatott másodos estély előzi meg, amelynek programja a következő: I. Prolog, irta: Lippai Dezső, előadja: Vác Jánosné. II. Trio, a) Hans Sitt, b) Antante, Sternberg C. től, előadják: Mairovitz Adolf dr.-né, Montermüller József, az aradi zeneakadémia igazgatója és Karhanek Ferenc hegedűművész. III. Monolog, előadja: Keller Baby. IV. Prelude S. Rachmaninofftól, szongo-

rán előadja: dr. Mairovitz Adolfaé. V. Versek, irta és szavalja: Szávay Zoltán. VI. Ének, előadja: Bing János, zongorán kíséri: Littmann Margit. VII. a) Adantoreligioso: Francis Tome, b) Serenade: Franz Dria, előadja hegedűn: Karhanek Ferenc, zongorán kíséri: Spitzer Ibolya. VIII. Japán jelenet. IX. Előképek.

Bihariak tisztelgése Beöthy Lászlónál.

[— Tisza István gróf üdvözlése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 4.

Bihar vármegyének 150 tagu küldöttsége — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ma délután öt órakor megjelent Beöthy László kereskedelemügyi miniszter fogadótermében, hogy a miniszternek átnyújtsa Biharvármegye üdvözlő iratát miniszterre történt kinevezése alkalmából. A küldöttséget Fráter Barnabás, a vármegye alispánja vezette és résztvettek benne Biharvármegye összes képviselői és a vármegye társadalmának előkelőségei.

Fráter Barnabás meleg szavakkal üdvözlötte a minisztert és kijelentette, hogy nem a szokás és a forma, hanem a határtalan tisztelt és igaz szeretet hozta Biharvármegye közönségének képviselőit a miniszter elé. A miniszter volt a vármegye büszkesége, díszösége és kéri az istent, hogy adjon tudásához fizikai erőt, hogy családjának és Biharvármegyének öröme és a haza javára még sokáig éltesse.

Beöthy László miniszter a tomboló lelkesedés lecsillapultával hosszabb beszédben válaszolt az üdvözlésre, amelyben kijelenti, hogy bizonyos el nem palástolható magillatódással látja itt a vármegye megjelenését. Azokkal áll szemben, akikhez őt az ifjúság kedves emlékei és a barátság erős kötelékei kívüli még a hálaérzete is fűzi. Az ő körükben tanulta megbecsülni a munkát, a legbecselesebb adományt, amit a gyarló ember teremtményétől kaphatott. Buzsuzásul azon kéréssel fordult hozzájuk, hogy tartsák meg továbbra is szeretetükben.

A küldöttség tagjai lelkesen megéljenézték a miniszter beszédét, aki a deputáció tagjaival még hosszasan elbeszélgetett. Este a miniszter tiszteletére a Hungáriában társasvacsora volt, amelyen számos felszólaló hangzott el.

Tisza István gróf a következő táviratot intézte Gesztől a miniszterhez: „Nagyon sajnálom, hogy a mai üdvözlésben személyesen részt nem vehetek, de barátságom egész melegevel veletek vagyok. Tisza István gróf.”

TANÜGY.

(—) A román kultuszminiszter és a magyarországi iskolák. Nem új dolog, hogy a román kormánykorok élénk figyelemmel kísérik a magyarországi románság életviszonyait. Bizonyosságot adta most ennek Arion C. c. román kultuszminiszter, aki a minap Bukarestben hosszasan elbeszélgetett a jól ismert Lucaciú László dr. lafalusi román pappal, volt országgyűlési képviselővel. Lucaciú ugyanis a román fővárosban időzött és alkalmat keresett arra, hogy az intéző férfiakkal találkozhasson. A kultuszminiszter a magyar viszonyok s különösen a magyarországi román iskolák állapota iránt érdeklődött. Hogy Lucaciú milyen kepet festett a magyarországi román iskolákról, az könnyen megállapítható azokról a beszédekből, amelyeket a volt képviselő a magyar parlamentben elmondott.

(—) Táncvizsga. Az aradi polgári leányiskola növendékei nainap délután tartják Szathmáry Etelka táncanatór vezetője alatt táncvizsgájukat a polgári leányiskola dísztermében.

HIREK.

Varázsvesszős uriaszony ezüsthányát fedezett föl.

Távirati tudósítás.

Pöstyén, január 4.

Mint ismeretes, *algvesti* Tüköry Jenőné, egy Pöstyénben lakó milliomos földesur felesége fűzfavesszővel a kezében már számos forrást fedezett föl a föld alatt, olyan helyeken, ahol a tudós geológusok sem találtak vizet. A nyáron a pöstyéni fűzfászigeten, ahol csak izzapos meleg források fakadnak, két bővizű hideg forrásra akadt, azután az ősszel Kubelik hegedűművész csehországi birtokán gyógyító ásványvízforrásra bukkant.

Néhány hónappal ezelőtt új képességet fedezett föl magában. Azt állítja, hogy varázsvesszőjével nemcsak a forrást tudja kikutatni, hanem megjelöli azt a helyet, ahol arany és ezüstérc, sőt ahol a *petróleum* és kálisó rejtőzködik a földben. Nemcsak a helyet, hanem a mélységet is.

Most távirat érkezett Pöstyénből, amely Tüköryné ebbeli sikeréről ad számot. A minap meghívást kapott Németországba, hogy néhány ottani bányában ezüstércet kutasson. Tüköryné el is utazott oda és a *Wildberg*- és *Cietenbányákban*, fűzfavesszővel a kezében, nagy kiterjedésű ezüstérc-rétegekre talált. A bányák tulajdonosa Píahl dr. bonni egyetemi tanár. Tüköryné sikere szakkörökben nagy föl-tünést keltett.

— Tábornagyi tanácskozások a király elnök-lésével. Bécsből jelentük: A jövő hónap első felében a király elnöklete alatt nagy katonai konferenciát tartanak Bécsben, amelynek tábornagyi tanácskozás lesz a címe. A konferencián a tábornoki karban eszközlendő fontos személyi változásokat és szervezeti intézkedéseket fogják megbeszélni. A tanácskozáson részt vesznek: Ferenc Ferdinánd trónörökös, Auffenberg hadügyminiszter, Frigyes és József főnemesek, Potiorek Frank Liborius, Hölzendorff Konrád báró tábornagysereg, hadsereg felügyelő, Schenau Balázs vezérkari főnök, Gaorgi landwehrminiszter, Hazai Samu honvédelmi miniszter, Brudermann lovassági főfelügyelő, Salvaor főnemes és Boek ezredes.

— Királygyakorlatok Erdélyben? Ismeretes, hogy az ő felsége jelenlétében tartani szokott őszi nagy hadgyakorlatok tervének kidolgozásához már az év elején hozzáfognak. Az idei hadgyakorlatok helyere és idejére nézve — mint értesülünk — a hadvezetőség ma végleg megállapodott. E szerint az idei királygyakorlatokat, amelyeken két hadtest vesz részt Erdélyben, Kolozsvár, Banffyújvárad és Nagyenyed környékén fogják megtartani szeptember elején. A hadműveletek központja és így a hadvezetőség székhelye Kolozsvárt lesz. A király agy kora miatt nem mehet el ezekre a gyakorlatokra, amelyek az idén is, — mint a múlt esztendőben — Ferenc Ferdinánd trónörökös előtt fognak lefolyni. A trónörökös több napon át fog Kolozsvárt tartózkodni. Ott rendeznek be a jövőendő uralkodó számára fenyves lakást, amelynek helyét még nem alapították meg. Ferenc Ferdinánd trónörökös kíséretében lesz természetesen Sineuma altábornagy, az új vezérkari főnök és a külföldi katonai attasék is. A tervek részletes kidolgozása céljából a vezérkar kiküldöttéi állítólag már meg is kezdték a hadgyakorlatok terepének bejárását.

— Halálozás. Chirke Vilmos nyugalmazott aradi máv. felügyelő tegnap Budapesten 64 éves korában meghalt.

— Lux kapitány szökése. Párisból jelentik: A lapok ma közlik a Lux-család ama hű barátjának a nevét, a kinek legnagyobb része volt Lux százados szökésének előkészítésében. Ez a barát egy Grelley nevű párisi orvos, Grelley Lux hadnagynak, a megszökött százados öccsének iskolatársa volt és a családnak benső barátja, Grelley kijelentette, hogy még néhány párisi barátal együtt zsinórt, fűrészt és pénzt juttatott a századosnak. Azt nem mondja meg, hogy mindezeket a dolgokat hogyan sikerült neki hozzá eljuttatni. Azt is kijelentette, hogy a glatzi vár mögött automobillal várta Luxot, a kit átvitt az osztrák határon. Lux kapitány szökésének részleteiről a következőket mondotta egy újságírónak: Teljesen a magam erejéből szabadultam ki és igazán senki nem volt segítségemre a németek közül. Szökésemről Frank kapitány nem tudott, egymással nem közlekedhettünk, mert külön épületben volt elzárva. Segítőitársaimról nem akarok nyilatkozni, csupán csak azt jelentem ki, hogy igen kevés segítséget vettem igénybe. Elmondom azonban, hogyan szöktem meg. Egy vasrudacska-val kifizittem cellám ablakát, amely mindössze két centiméter vastag volt és leugrottam az öt méter magas falról. Ezután ezer veszély leküzdése után elérkeztem a két és fél méter magas falhoz. Teljesen összetörve éreztem magamat, de oly közelről integetett felém a szabadság, hogy ezt az akadályt is legyűrtem. Lux kapitány menekülésének további útjáról nem nyilatkozott.

— Meglesz a török olasz béke. Szalonikiból jelentik: Szaid basa az összes válikhoz körlevelet intézett, amelyben azt a meggyőződését hirdeti, hogy rövid időn belül meg lesz a török birodalom presztízse és becsületét kielégítő béke Olaszországgal. Szaid basa fölészelítja a válikat, hogy kettőzött munkával dolgozzanak a normális állapotok visszaállításán és különösen ügyeljenek arra, hogy a keresztény lakosságot igazságos és a muzulmánokkal egyenlő elbánásban részesítsék. — Berlinből jelentik: Szócheny-Marich osztrák-magyar nagy követ tegnapi látogatásának a birodalmi kancellárnál nagy jelentőséget tulajdonítanak. Ausztria-Magyarország és Németország fáradozásával hozzák összefüggésbe, hogy a török-olasz béketárgyalások megindítását lehetővé tegyék. Minthogy Konstantinápolyban a német nagykövet van az olasz érdekek képviselésével megbízva és ezekben az ügyekben csaknem naponta kénytelen a portán közbenjárni, a béke érdekében az osztrák-magyar nagykövet fog Konstantinápolyban működni, míg Rómában az ottani német nagykövet fogja a békeközvetítést elvállalni.

— Százazrekkel megkárosított bank. Szamosújvárról jelentik: Nagy csalásnak jöttek a nyomára a felszámolás alatt levő Deési Hitelbanknál. A pénzügyet ügyletkörébe vonta az olyan követeléseknek a leszámítását is, amelyek külföldre irányuló árukból eredtek. A leszámítás akként történt, hogy az illető kereskedő megmutatta a vasút által kiállított és a feladást elismerő igazolványt és ennek alapján kifizették a feladó követelését. Különösen a tojáskereskedőknél volt divathat ez a gyakorlat, akik nagyobb mennyiségeket szállítottak külföldre. Hirsch Károly deési tojáskereskedő a Deési Hitelbanknál vasuti utalványok alapján 180.000 koronát vett fel és csak későbbben derült ki, hogy mindössze csak 78.000 korona értékű árut szállított és 102.000 koronával megkárosította a bankot. Kiderült, hogy Fényes Sándor helyettes vezérigazgató az igazgatóság tudta és beleegyezése nélkül kötött üzleteket és a már kimutatott összegeken kívül még sok hamis leszámítás történt.

— Magyar vendéglősök „a jó öreg korcsmárosnak.” Budapestről jelentik: A magyar vendéglősök érdekes és értékes határozatukról értesítették a Petőfi-Társaságot. Elhatározták ugyanis, hogy Petőfi Sándor apjának, a jó öreg korcsmárosnak emlékeztetőre művészi érekszerut helyeznek a Petőfi családnak a ke-repesi-uti temetőben levő sírjára. Glück Frigyes, az ismert műbarát vetette föl az eszmét és vendéglőstársai örömmel és lelkesedéssel magukévá tették. Glück Frigyes már künn járt Bory Jenő szobrászművésznek, a Petőfi-emlék alkotójának műtermében és megállapodásra jutott vele a rózsákból és oserlevelekből fonandó érekszeru művészi elhelyezésére vonatkozóan. A koszoru szalagjára ezt vésik: A vendéglősök egyesülete. — A jó öreg korcsmárosnak. A Petőfi-Társaság közönség-levelet intézett a szövetség elnökségéhez.

— A Kölcsey-egyesület a honvéd kaszárnyában. A Kölcsey-egyesület az Országos Közművelődési Tanács segítségével tavaly Aradon a gyaloghonvédek-nél analfabéta tanfolyamot rendezett. Hauser őrnagy és az egész tisztikar a legnagyobb szeretettel támogatta a Kölcsey-egyesület népművelő intézményét, melynek májusban volt a sikeres vizsgálata. Tegnap délután újra megnyitott a Kossuth utcai honvéd kaszárnyában az októberben bevonult honvédek-génység analfabéta tanfolyama. Hauser őrnagy az egész tisztikarral jelen volt a megnyitón, melyen a Kölcsey-egyesület nevében Szőlősi István magyarázta meg az iskolaszobát megtöltő legénységnek a tudás hasznosságát. Meleg szavakkal köszöntö meg a tisztikarnak, hogy a Kölcsey-egyesület népművelő munkatársai és jóakaratu támogatásukat kérte. Harmat Ferenc állami tanító számára, aki ezt a második tanfolyamot is lelkes tudással fogja szolgálni. Hauser őrnagy a maga és a tisztikar nevében azon való örömet fejezte ki, hogy a katonai célok szolgálatát a nemzeti népművelés szolgálatával egyesíthetik, végül a legénységhez intézett atyai buzdító beszédet. Az ünnepi rész után Harmat tanító mindjárt megkezdte a tanítást, mely májusig fog tartani.

— Banktisztviselő merénylete. Berlinből jelentik: Vakmerő rablótámadást kísérelt meg egy bankhivatalnok ma világos nappal az utcán, egy automobilban. A Darmstadti Bank egyik fiókja 40.000 márká készpénzt akart küldeni a bank központjába az egyik szolgával. A szolga alig ért az ajtóhoz, hozzácsatlakozott a bank egyik tisztviselője és avval, hogy ő is a központba megy szintén beült az automobilba. Utközben a soffőr regélykiáltásokat hallott a kocsi-ból és amint megállította azt, abban a pillanatban akart onnan kiugrani a tisztviselő a szolgától elrabolt pénzzel. A soffőr azonban észrevette szándékát és lefogta. A szolgát észulva találta a kocsi-ban s midőn magához tért elmondta, hogy a bankhivatalnok, kinek Friehei a neve, utközben egy pénzdarabot ejtett le s midőn ő azt fel akarta venni egy rézhurkot dobott a nyakába és fojtogatni kezdte vele. Csúpan annyi ereje maradt, hogy segítségért tudott kiáltani, amit szerencsére a soffőr meghallott. A hivatalnokot a rendőrség letartóztatta és kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy már hosszú idő óta készült erre a rabló támadásra.

— Bolti tűz. Ifj. Klein Mór Andrassy téri könyvkereskedésének hátsó helyiségében ma reggel fél nyolc órakor a kályha mellett levő állványon elhelyezett áruk égni kezdtek, de a tűzoltóság csakhamar eloltotta a tüzet. Valószínű, hogy az állvány mögött elvonuló kályhacsőből kipattanó szikra gyújtotta meg a papírműveket. A kár több száz korona, ami azonban biztosítás révén megtérül.

— Vagyon a kályhacsőben. Debrecenből jelentik: Kellezetlen meglepetés érte tegnap Zalcer Sándor kálvéri főpincért, midőn hazatért lakásába. Zalcer felesége néhány napra elutazott a városból s mivel attól félt, hogy valaki meglepja, elhatározta, hogy ékszerét és a készpénzt pléhkazettába téve, a kályhacsőben helyezi el. Mialatt Zalcer távol volt, beköszöntött a hideg, miért is a férj megparancsolta a családnek, hogy fűtsön be. Ez eleget tett a felszólításnak. A kályhából nagy füst csapott ki, de senki sem tudta megmagyarázni, hogy miért füstöl a kályha. Végül szétbontották a kályhát s ekkor az összeégett kazetta a földre esett. A pénz, mintegy 4000 koronára elhamvadt, az ékszer, arany és ezüst pedig összeolvadt. Zalcer a pénz hamuját elvitte az Osztrák és Magyar Bank fiókjához, ahol kijelentették, hogy „előbb vegyi uton megfogják állapítani, hogy a hamu az elégett bankjegyekből származott-e s aztán bizonyos százalék levonása után kifizetik az összeget.

— Letartóztatott fogház igazgató. Párisból jelentik: Pikantériában gazdag, de egyúttal igen komoly szenzációja van Párisnak. Letartóztatták a híres St.-Lazare fogház igazgatóját. A feltűnő eseménynek rendkívül érdekes körülményei és részletei vannak. A rennesi fogházba egy Tuller nevű asszonyt szállítottak be. Alig helyezték el a foglyonót a cellájában, hirtelen rosszul lett és csakhamar az is kiderült, hogy szívesi fájdalmak kínozzák. És egy csekély kis idő elmúltával az események igazolták is ezeket a fájdalmakat, a szülés valóban megtörtént. A vizsgálat annak rendje és módja szerint megtörtént és azt a tényt állapította meg, hogy a világra jött magzat kora mindössze négy hónapos. Mivel pedig az anya nyolc hónapot töltött az itteni St.-Lazare fogházban, rögtön ide irányították a vizsgálatot, s kérdőre vonták az igazgatót. Az igazgató azt felelte:

— Érthetetlen, érthetetlen...

És egye csak azt erősítette, hogy se-hogy sem érti az esetet, mert a szóban levő asszony, amióta hozzá, a St.-Lazareba behozták, csakis apácákkal érintkezett. A hatóság nem találta kielégítőnek ezt a felvilágosítást s úgy látszik egészen gyöngének találta az igazgató védekezését, mert a leg-súlyosabb lépcsőre szánta magát s lecsukatta az igazgatót. Ha nem volna az eset egészen komoly valóság, operett témának lehetne nézni. Egyelőre azonban Páris a legválaszabb érdeklődéssel várja, mi lesz a folytatása ennek a furcsa tragikomédiának.

— Magyar pénzügyet román kézben tegnap híradásunk nyomán Mérő Samu dr. borosjenői ügyvéd annak kijelentésére kért fel minket, hogy az ő tudta és hozzájárulása nélkül állapodott meg a Gyulavidéki Takarékpénztár a borosjenői fiókja átadásáról a Viktória takaré-és hitelintézettel. Sőt ő, amidőn a félig kész megállapodásról tudomást szerzett, sorjában három aradi magyar banknak is felszámolta a borosjenői fiókot, de elutasították. Így a Viktóriának való átadást — melyet a Gyulavidéki Takarékpénztár román származású ügyésze kezdeményezésére Márki János dr. kir. közjegyző, Schneider Kornél ügyvéd, Biró Béla dr. ügyvéd gyulai igazgatósági tagok döntöttek el. — Mérő dr., ki nem is volt tagja az igazgatóságnak, nem akadályozhatta meg; és a takarékpénztári fiók átadása után a házat, melyet direkt takarékpénztár céljaira oly módon épített, hogy másra nem lehetett használni, kénytelen volt eladni. (Megjegyezzük azonban, hogy a cikk nem állította azt, mintha Mérő dr. közre hatott volna a magyar pénzügyetnek román kézre való juttatásában. A szerk.)

— Rablóátadás az aradi vár mellett. Neumann Ferenccé, egy Zsigmondházán lakó és Aradon dolgozó ipari munkás felesége évek során át naponta tejet szállított az aradi várba. Rendesen a hónap első napjaiban szokta beszélni az egyes tiszti családoknál a tejpénzt. Így történt ez ma is és reggel kilenc-tíz óra között 119 koronával a zsebében hagyta el a várat, majd pedig a régi fabid melletti úton letért a Marospartra, hogy Zsigmondházára tartson. A várkapun kijövet egy 25 év körüli iparos kinézésű fiatalemberrel találkozott, de ügyet sem véltve rá, folytatta útját. A régi vámbáznál észrevette, hogy a fiatalember a háta mögött kíséri őt és néhány lépéssel odébb azt hallotta, hogy az rá kiált és megállásra szólítja fel. Neumanné most már sietve folytatta az útját, azonban az idegei nyomába ért, hátulról megragadta és a földre teperte. Segélykiáltásaira senki sem sietett feléje és így az utonálló könnyen végzett a fiatal asszonnyal, akinek zsebéből a tejért inkasszált pénzt elvette, a kosarát pedig a Marosba hajította. A kifosztott asszony feljelentést tett az aradi rendőrségnél és ez most a zsigmondházi csendőrséggel egyetemben meglette az intézkedéseket a rabló kézrekerítésére.

— A háború magyar nyomorgói. Hogy milyen messze kiható gazdasági következményei vannak az olasz-török háborúnak, de, túl a hadviselő országokon is, élénken illusztrálja a törökkanizsai selyemgyár bukása. A törökkanizsai selyemfonógyár Tallián Béla báró minisztersége idején alakult. A gyár egy ideig állami kezelésben működött, később magyar pénzügyeztetek is befolytak a vezetésbe. A gyár azonban így sem tudott reuzálni. Ily körülmények között jelentkezett a Barozza F. G. udinei világcég, akinek Montehalconban és másutt is nagy selyemgyárak vannak. Valami két éve lehet ennek. A Barozza-cég átvette az üzemet, sőt, miután elég kellemes üzleti feltételeket ajánlott fel az államnak, megkapta a lugosi selyemgyárat is. Az első rázkódítás az albániai mozgalmak idején érte a céget. Árúját nem tudta elhelyezni a hite a bankok tartózkodása folytán meggyöngült. Az olasz-török háború aztán menthetetlen helyzetbe hozta a Barozza-céget. Az olasz bankok egészen beszüntették a hitelt, aminek következményeképpen a Barozza-cég beszüntette az üzemeit. 400 munkás állott kenyér nélkül. Jó szerencse, hogy az állam gyorsan mentésére sietett a selyemfonógyárnak. Most újra állami kezelésben folyik az üzem. A hivatalos átvétel január nyolcadikán lesz.

— Drágul a lőpor. Prágából jelentik, hogy a „Bohémia” értesülése szerint a hadügyminisztérium ez évi június hó elsejétől főleg a puskapor árát. A füstnélküli lőpor négy és fél, a fekete puskapor tizenöt-husz százalékkal lesz drágább, mint eddig. A vadászpuskapor ára, ami eddig 3 korona 92 fillér volt, 4 koronára emelkedik. Így hát júniustól kezdve kevesebb lesz a kocavadász és a földmelt puskapor árából pár százezer koronát remél a hadügyminiszter, amivel ugyan édeskeveset könnyít a roppant terheken, de azt eléri, hogy sok szegény embernek elveszi a kedvét a vadásztól.

— Bizalom Kristóffynak. Békéscsabáról írják: A csabai parasztpárt, illetve Népegylet az elmúlt év utolsó napján tartotta rendes évi közgyűlését, melyen dr. Biró Emil indítványára elhatározták, hogy egy csabai lapnak Kristóffy ellen intézett támadását elítélik és Kristóffy a párt továbbra is osztatlan bizalmáról és ragaszkodásáról biztosítja. — Elhatározták egyben, hogy egy aradi lap ellen azon állítások miatt, melyek e lapnak karácsonyi számában foglaltak, a párt vezetősége sajtópert indít. Itt említjük meg, hogy Kristóffy február elején érkezik párthívei látogatására Békéscsabára.

— Szabad az öngyilkosság. Az emberi jótékonyaságnak szokatlan, új utat akart törni a mult esztendőben a főváros közismert adakozója, Halmos Izor. Öt ezer koronát adott át Bárczy polgármesternek egy öngyilkossági iroda létesítésére, amelynek az lett volna a feladata, hogy az öngyilkosságokat megakadályozza. Halmos ötlete sok gondot adott a fővárosnak, amely nem tudta, hogyan valósítsa meg a különös tervet. Közben ankétot is tartottak, de ott se tudtak kisütni semmit. A városházán most megunták a tépelődést és elhatározott dolog, hogy Halmosnak visszaadják az alapítványt. Eleinte úgy tervezték, hogy az ötezer korona kamataiból jutalmakat adnak életmentőknek. De megfeneklett a dolog, féltek a visszaélésektől. Féltek, hogy akadnak emberek, akik néhány korona miatt képesek egy öngyilkossági komédia végigjátására. Az emberi gyöngöségen segíteni vágyó jóakarát tehát megbottlott az emberi gyarlóságon.

— Gazdag bunyevác leányok... Újén napján az egyik szabadkai törvényszéki kézbesítő levelet kapott egy felvidéki városból. A levélre ez volt írva címül: Törvényszéki Kézbesítő urnak Szabadka. Kiadták tehát a legöregebb kézbesítőnek. A levél, — amely sok tekintetben érdekes dokumentum — szóról-szóra így hangzott:

„Tisztelt Uram! Tudva azt, hogy mint törvényszéki Kézbesítőnek széles ismeretsége van, ennélfogva azon kéréssel fordulok önhöz, nem szerezne nekem egy feleséget, akinek néhány ezer koronája van. Megjegyzem, hogy az esetben, ha a házasság eredményes lesz, felajánlok önnek tiszteletdíj 200 koronát. Ezuttal megemlítem, hogy már kétszer nős voltam és mid a kétszer szegény leányt vettem nőül és ami a legnagyobb hiba volt mind a kétszer 20 évnél fiatalabb nőim voltak és ez azt eredményezte, hogy szeretőket tartottak, megcsaltak és elhagytak. Most 50 éves vagyok és van egy szép 13 éves kis fiam. Ugy tudom, hogy vannak Szabadkán gazdag bunyevác leányok vagy asszonyok, akiknek van műveltségük, nevelőintézetben voltak és urakra reflektálnak. Legjobban olyant szeretnék, aki zongorázni tud, mert magam is zongorázok. Becsés választat mielőbb kérem. Tisztelettel N. Gy. kir. titkárvezető. U. i. Fizetésem 2600 korona. Lakbérem 600 korona. E levelet ne tessék mutatni senkinek, hanem égesse el!”

— Távirőezred. Bécsből jelentik: Január 1-ével végre felállították az önálló távirőezredet, amennyiben az eddigi vasut- és távirőezredtől különválasztották emez új ezredet, amely békeidőben en cendre bán van. Az ezredtörzsből, a keresztászlóaljából, a pótkeretászlóaljából, a szikratáviró osztályból, a kísérleti osztályból és az anyagkezelési részből áll. Ugy a törzs, mint pedig a

többi ezredrésze Korneuburgban állomásozik. Ezenkívül még kiállít a hadtestparancsnokok állomásain 16 hadtesttávirőkeretet, Krakkóban vártávirőkeretet, ugyisíotín Pólaban, Przemyslben, Triesztben és Kattaróban, egy keretet a pólai erődtímenyi távirőiskola részére, egyet a gyalogsági távirőinfolyamnak Tulnban és egy keretet az állandó szikratávirő állomások számára. Az ezred parancsnoka Blasekovic ezredes. Az új ezrednek tisztikara áll 8 századosból, 25 főhadnagyból, 12 hadnagyból, 8 zászlósból, 1 hadnagy-kezelőtisztből, 1 főorvosból, 1 számvevőhadnagyból és két munkavezetőből. Az ezredben tartalékosított van 2 százados, 5 főhadnagy, 112 hadnagy, 42 zászlós és 91 kadét. A felszerelés ugyanaz, mint a vasuti- és távirőezredé, csak a galléron a szárnyaskerék helyett távirőjelvény van.

— Az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet oszajaira Caermak Ágoston újévi szivar megváltás címén szives volt 20 koronát adni, mely jótékonyaságáért köszönetét fejezi ki özv. Pargly Lajosné, az egylet fővédasszonya.

— Köszönetnyilvánítás. Assael Adolf Ábrahám ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Reisinger Sándor és neje 20 koronát adományozott az izr. nőegyletnek. Ezen kegyeletes adományért ezuton mond köszönetet az elnökség.

— Petrás Sári dr. Biró Gézához. Tisztelt Gyógyszerész Ur! Havasi Gyopár krémjét használtam és kitűnőnek találtam. Üdvözlettel Petrás Sári.

— Izléses névjegyek Kerpel Izsónál készűlnék. 7229

— Saját érdekében ajánlom a t. vevőközönségnek, hogy tekintse meg a szépen szortírozott és a legkényesebb izlésnek megfelelő farsangi kiállítást, hol órlási választék van a legizlésesebb dísz tárgyak és használati cikkekben, melyek legolcsóbban beszerezhetők. Képekerekekben legnagyobb választék és legolcsóbban lesznek elkészítve. Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és díszműtáru kereskedés, Andrássy-tér 20. Városi és megyei telefon 568. sz. 5928

— Karácsonyról maradt divatlevélpapírok dobozokban, órlási készlet a Weitzer János utcában egyesítet könyv- és papirkereskedésünkben olcsón árusítatnak. Telefon 517. Ingusz I. és Fia.

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk Novák Rudolf fogműtermét Arad Szabadságtér 5-6 szám alatt, dr. Kronstein-ház.

— Üzleti könyvek, u. m. straszák, naplók, főkönyvek, másoló könyvek, a legmodernebb irodai cikkek, mindenféle papíráruk nagy készlete. Az összes könyv- és hangjegyvadászok raktáron. Nagyválasztéku könyv- és zenemű antikvárium. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár és zeneműkölcsönző intézet. Névjegyek és egyéb nyomtatványok készítése Kerpel Izsónál, Aradon. Telefon 885. 4871

— Divatos névjegyek Kerpelnél. 4871

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Videkre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izsó kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruháza

Arad, József főherceg-ut 3., (a Kosuth szoborral szemben.)

Nagy választék!!!

8802

Olcsó árak!!

Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

Báli harisnyák és keztyük, sportcikkek legnagyobb választékban

Bársony Andor

harisnya-, kötött és
szövött-áru üzlete-
ben kaphatók

5961

Arad, Szabadság-tér 17. szám.

Telefon 642. szám.

TARKASÁGOK.

*

(A diszkrét sebhely.) Zimmermann Károly doktorhoz, a közkórház neves igazgatójához valami könnyebb természetű bajjal állított be egy csinos asszonyka. Az igazgató alaposan megvizsgálta betegét.

— Nagyságos asszonyom — mondotta a vizsgálat után — a baj szerencsére még most csak könnyebb. Az egész egy mérges természetű kisebb daganat, de feltétlenül sebészi beavatkozásra van szükség. A combján egy kis operációt kell végeznem!

A hölgy meg volt rémülve.

— Jaj istenem, elkerülhetetlen az operáció!?

Csak legalább azt tessék megmondani, hogy a hegedés teljesen el fog tűnni? Lehet-e majd később az operáció nyomát látni?

A főorvos mosolyogva felelt:

— Oh az kérem teljesen nagyságos asszonyomtól fog függni!

*

(A férjek.) Egy aradi urinó mesélte ezt a kis történetet. Nagy mosáskor barátságosan szóba eredt a mosónéval. Többek között megkérdezte tőle, hogy mi a férje.

— Favágó! felelte a mosónő.

— Istennem, egy favágó! csuszott ki önkénytelenül kicsinylőleg az urinó száján.

— Tán kevesli a nagysága? Hát miért? Hát micsoda a nagysága férje!

— Mi jut eszébe? Hogy lehet ilyen összehasonlítást tenni? Az én boldegult férjem ügyvéd volt!

— Nohát tudja nagysága — nyelvelt a mosónő — egy eleven favágó még mindig jobb, mint egy holt ügyvéd!

*

(Podgyász nélkül.) Egy ur, aki utazási historiákban utazik, a multkoriban praktikus utazási tanácsokat adott a törzesszál vendégeinek. A tanácsok bosszantották az asztal körül ülőket, ha másért nem, hát naivításuk és ócskaságuk miatt.

— Csak minél kevesebb podgyászt vigyenek magukkal — mondotta többek között a nagy utazó.

— Lássák kérem, én kopasz vagyok s ezt a testi tulajdonságomat mindjárt arra használom fel, hogy kisebbitsem a podgyászatot. Egyszerűen nem viszek magammal hajkefét és fésűt.

— Tudja mit — mondotta az egyik törzsvendég — ezek alapján most én adok magának egy tanácsot. Huzassa ki az összes fogait és akkor fogkefét sem kell magával vinnie.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A vidéki tőzsdékről fog folyó hó 7-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az aradi Kereskedelmi és Iparkamara székházának (Gróf Apponyi Albert-körút 11. sz.) dísztermében Berényi

Pál dr. a Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetségének igazgatója, közgazdasági író, előadást tartani. Az előadás iránt, tekintettel az aradi tőzsdének külsőben levő felállítására, városi elnöksége érdeklődőket szívesen lát. Aradi Kereskedelmi és Iparkamara Elnöksége.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

1912. január 4.

Budapest, január 4.

Készáru.

Amerika 4-el magasabb. Kínaiat mérsékelt, vételkedő gyenge, 5 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Dél	2 óra
sárlat	sárlat	sárlat
Bors 1912. áprilisra	11 66	11 67 11 68 — 11 64
Bors 19 2 májusra	11 51	11 52 11 46 — 11 47
Rozs 1912. áprilisra	10 23	10 24 10 16 — 10 17
Rozs 19 2 októberre	8 90	8 91 8 89 — 8 90
Lenzert 1912. májusra	8 41	8 42 8 39 — 8 40
Zab 1912. áprilisra	9 64	9 65 9 63 — 9 64

Budapesti értéktőzsde (Táv. Ismétlés).

— Január 4 —

Magyar aranyjárdék 4%	110 60
Magyar koronajárdék 4%	90 70
Magyar koronajárdék 3 1/2%	78 75
Magy. földtörzsh. kötvény 4%	91 —
Horvát-szlavon földtörzsh. kötvény	92 50
Magyar nyereséységi részvény	210 —
Tiszasszab. és szegedi sorjegy kölesén	147 —
Osztrák járadék papírban	91 50
Osztrák járadék esztibe	94 50
Osztrák járadék aranyban	115 —
Osztrák koronajárdék 4%	91 50
1880. évi osztrák államrészvény	163 —
Osztrák-magyar bankrészvény	20 20
Magyar hitelbank-részvény	856 50
Osztrák hitelintézet részvény	656 —
Osztr.-magy. államvasúti részvény	731 50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19 08
Német birodalmi márká	117 55
London vista	240 67 1/2
Páris vista	95 42 1/2
20 márkás arany	23 52

Felolvas szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1912. január hó 5-én

C) bérlet.

C) bérlet.

A szerelem gyermeke.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Henry Bataille. Fordította: Abrányi Emil. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Rantz	Keszler Ede.	Loredan	Győző A.
Nelli Rantz	Harmath J.	Gaby	Nográdi M.
Liane Orland	Novák Irén.	Myrtille	H. Fekete A.
Maurice, a fia	Dr. Beregi S.	Maloute	Rozsnyói J.
Aline	Vendrey V.	Dédé	Csáky Ferenc
Raymond	Várnai Jenő.	Natalie	László Etel.

Kezdeté este 8 órakor.

URANIA

színház.

(Báró Simonffy-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. január 5.

1. Nővérek gyermekei, Humoros. — 2. Aki még a betörőkön is túlesz. Kacagtató. — 3. Utazás Zeppelin léghajóján. Természet után. — 4. Kellőmes órák Washingtonban. Mulattató.
5. A pénz. Mimodráma 2 felvonásban. Világatrakció. Sláger kép.

Előadások 8. a. 8 órától kezdve este 11 óráig.

Bélyérek: I. hely 1 kor., II. hely 90 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Az előadások tartama 3 óra.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrassy-lérl új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma pénteken, 1912. január 5-én:

Csak három napig!

1. Polaire kisasszony első vendégszereplése. — 2. Egy kedves asszony! Vigjáték.
3. Életöröm. Szenzációs társadalmi dráma 2 felvonásban. Nanette táncosnő Polaire kisasszony. Sláger kép.
4. Nauke szerelmes egy énekesnőbe. Kacagtató.

Az előadások kezdete délután 4 órától folytatásigossan 11-ig tartanak.

Bélyérek: Páholy Előcsenként 1 kor. Zártszék 1 kor. 1-30 hely 90 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyesedőknél.

NYILTÉR.*

Az emberiség jötevői voltak

és maradnak is sokáig Fáy valódi sződeni ásvány-pasztilái, amelyek 25 évvel ezelőtt szálltak ki először a világra és vitték szét a sződeni gyógyítóerőket hatását a távolba. Számtalan emberen segítettek, a kikat hurut, köhögés, rekedtség, elnyálkásodás gyötör s ma már anynyira el van terjedve, hogy mindenütt ismerik és használják. Fáy valódi Sződenije 1 korona 25 fillérért mindenütt kapható. 11

Zubor Imre dr.

ügyvédi irodáját

ARADON.

ideiglenesen Teleky-utca 25.

szám alatt megnyitotta. 48

Igaz Sándor ékszer-, ezüstnemű **ARAD, Andrassy-tér**
és óraüzlete, (Minorita-palota.) 4811 in

Szolidan szabott árak!

Figyelmes kiszolgálás!

Nagy választék briliáns-, arany- és ezüstékszerekben.

Külön helyiségben I. rendű chinaezüst áruk.

Városi és megyei telefonaz. 321.

Alapítva 1902. évben.

Aradi Nyomda
Részvénytársaság
készít
névjegyet
elefántesontpapíron
= nyomva =
divatos kivitelben.

ALAPITTATOTT 1889-BEN

Várhoz László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-
utca 2. sz. (Minorita-palota.)

A n. 6. közönség szíves tudomására hozom, hogy a téli idényre már megérkeztek a bőrkülönlegességek. Elvállalok a legújabb divat szerint

férfi-, női- és gyermek-cipők készítését, valamint Orthopéd-cipőket fájós lábakra. Megrendelések 48 óra alatt eszközöltetnek. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Becses pártfogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOZ LÁSZLÓ,

a legeset honvédered tisztikarának szállítója.

Gyorsfutár-vállalatot

88

KÁRÁSZ EMIL volt tulajdonostól azon feltétellel vettem át, hogy üzletelődömnek e vállalatból származó esetleges tartozásait egyedül ő fedezi, ennek folytán semmi nemű követelésekért nem szavatolok. További pártfogásért esedez

Dietrich Jánosné.

28823. -911

Hirdetmény.

Az 1911. évi november hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 9 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1911. évi november hó 15-től számítandó 8 napra a városi fogyasztási adó felügyelőségénél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek névszerint

Haász Márkusné, Paál László, Csermák Ágoston, Boksa Béláné, Balázs Antal, Steiner Józsefné, Pelyke Mátyás, Mayer Józsefné kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adó felügyelőségénél észrevételeket.

Arad 1911. évi december 23.

A gazdasági szék.

Ezelőtt Bolezni Antal

CZERNÓCZKY M. I.

uri és női cipész-üzlete 3561

Salacz-utca 2. szám.

Hol mértékutáni rendelések legújabb francia vagy amerikai fazonban, legszebb kivitelben, jutányos árban készíttetnek.

Saját készítményű

czipőraktár

legújabb divat szerint.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

Czernóczy M. I.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezni

felkeresni vételkény-

= szor nélkül =

Vogel László

művés és ékszerész üzletét.

Veszek zálogcédulát,

tört aranyat vagy más

tárgyakra becsorólok.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

DISZMŰMUNKÁK
MONTIROZÁSOK
IRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVKÖTÉSZE
Aradi és csanádi vasúti palotája

TELÉFON 151. SZ.

ÁJÁNLOK A LEGMODERNEBB
PEKKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
HOL A LEGGYORSZABBA BEKÖTÉS
FOGVA A LEGFENNEBB KIALÍTÁSI
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

Kiadványban minden szöveg egy-
esetleg képekkel díszítve, a kiadványban
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh. ut. 32.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján, vagy levélbélyegyekben. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor készen áll. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, és esetében, választékosan csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlésben elhagyással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatalban díjazás nélkül megismerkedni. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt kértünk a kiadóhivatalba, ne tessék azedeti okiratokat mellékelni, mert éreztük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elismertjük el nem vesszük, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

27 éves

román szücsmeister, kinek 1200 korona készpénze és jó keresete van, szolid leányt, esetleg özvegyasszonyt, 30 évnél nem idősebbet, nőül vennék. Arcképes ajánlatokat kérem január 10-ig Muntyán Vazul Lipa, Fazekas utca 515. szám alatt. 42

Női írás,

hajtók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

LEVELEZÉS.

„Bakfiok”

levél ment a főpostára. 49

„Gyöngyvirág”-nak

levele van a kiadóhivatalban. 35

„Sárga lilom”-nak

levél ment. Miért nem ír? Választ! 41

Miska!

Szombaton nem. Jövő héten kevesebb dolgom lesz a varrodában. Juliska. 45

Ha nem tud aludni

ne Bromot, de Vojtek és Weisz hírneves rovarporát vegye. II-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Irodai teendőkhöz,

valamint gépirásban és könyvelésben teljesen jártas fiatal leány állást keres. Cím a kiadóban. 36

KIADO LAKÁS.

Ne írja ki

a kapujára, ha kiadó lakása van, mert sok fölösleges zaklatást zúdít magára a lakóra. Hirdessen az „Aradi Közlöny” apróhirdetésnek „Kiadó lakás” rovatában és minden alkalmatlanság nélkül kaphat kedve szerinti lakót.

Butorozott szoba

Szent Pál-utca 3. számú házban egy kétaablakos kényelmes utcai butorozott szoba az első emeleten külön bejáratú kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál. 41

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-5251

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5188

Üzlethelyiség kiadandó!

(60 év óta fűszerkereskedés.) A Szent Pál-utca 3. sz. házban a sarokbolt május hó elsejére, esetleg egy 8 szobás utcai lakással és pincével kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál a házban. 41

INGATLAN.

A papírgyár

szomszédságában, közel a Maros-hoz, 3100 □-öles szőlővel beültetett beldőség eladó. Mely fakereskedés, grártelep létesítésére, vagy lakóházak építésére felette alkalmas. Bővebbet Virág-utca 12. sz. Ugyanőkök díjaztatnak. 25

Kitűnően jövedelmező

kisebb sarok bérház bármilyen üzletnek alkalmas, a Szabadságtér mellett, 15.000 forintért eladó. Cím a kiadóban. 32

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek „Vétel és eladás” rovatát használja

Tolnai Világlapja 1912-re.

II. füzet: nálam már megjelent Minden pénteken egy üzlethelyiségben, mint kívánatra házhoz szállítva összes kedvezményekkel eredeti árban kapható. 112000 kötetes elsőrendű kölcsönkönyvtár csekély kölcsöndíj mellett Krausz Paulin, színház-épület. 4481

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisznál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-5251

Üzleti könyvek

és irodaszerek legjutányosabban Pichler Sándornál Szabadság-tér 1. sz. kaphatók. 2551

Farsangi vásár.

Tulhalmozott raktár végett férfi, női és gyermekcipők leszállított árban. Férfi cipők 6 koronától, női cipők 5 koronától és gyermekcipők 1 koronától feljebb. Klein József cipőkereskedő, Petőfi-utca. Telefon 826. 3725

Ingusz I. és Fia

könyv- és papírkerekedése csak a Weitzer János utcában létezik. A két üzlet egyesített raktárát igen olcsón árusítja. — Farsangra a legelőnyösebb bevásárlási forrás. Aradváros, megyei és interurbán telefon 517. 555

Ha igazán jó és szakszerű angol bőr-butort, vagy háló, ebédlő és salon fabutort venni óhajt, ugyanitt függönyöket, szőnyeget, divánt, afripue és lőszőr-matracot, forduljon a készítőhöz, Berán Antal és Fia céghez, Gróf Hunyadi-palota, Forray-utca. Ugyanott minden szakmába tartozó javítások és átalakítások és tapétázás elvállaltat. Meglehető olcsó árak. 47

Likör aromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

KÖLÖNFÉLE.

Koszthordást házhoz

elvéllal Gyorsfutár-vállalat igen előnyös feltételek mellett. Telefon 848. Zrínyi-utca 1. 39

Ügyes kártyitos

ajánlkozik a szakmába bármely kártyitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, egy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfeltelezés nélkül. Stáhl M., Thököly-tér 7. sz. 2287

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-5251

Épület és díszmű bádógos

munkákat legjutányosabban készít egy helyben, mint vidéken Diamant Jenő Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben.) 3681

Férges baromfi ölak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-5251

Minden előfizetőnk,

hirdetőnk, avagy nyomtatvány-megrendelőnk

ingyen kapja meg,

ha írásban vagy telefonon kéri nagy

fali naptárunkat.

Tisztelettel

az Aradi Nyomda
részvénytársaság.

az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatala.

Csillárok,
Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Aizsai Péter-utca 2. (székhely)

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.
